
Plenarinio posėdžio dokumentas

A9-0166/2020

28.9.2020

PRANEŠIMAS

dėl ES asociacijos susitarimo su Moldovos Respublika įgyvendinimo
(2019/2201(INI))

Užsienio reikalų komitetas

Pranešėjas: Dragoș Tudorache

TURINYS

	Psl.
AIŠKINAMOJI DALIS. FAKTŲ IR IŠVADŲ SANTRAUKA.....	3
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS.....	6
TARPTAUTINĖS PREKYBOS KOMITETO NUOMONĖ.....	28
INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE.....	33
FINAL VOTE BY ROLL CALL IN COMMITTEE RESPONSIBLE.....	34

AIŠKINAMOJI DALIS. FAKTŲ IR IŠVADŲ SANTRAUKA

Demokratija užtikrina gerovę, o gerovė palaiko demokratiją. Demokratiškos šalies piliečiai gali džiaugtis gerovės vaisiais, nes jų šalyse žmogaus teisės ir saviraiškos laisvė yra visuomenės pagrindas. Labai svarbu atsižvelgti į šią tikrovę tiesiogiai ir be tarpininkų aptariant Moldovos Respubliką – vieną iš skurdžiausių Europos šalių, kaip teigiama Pasaulio banko ataskaitose, – šalį, kurioje per pastaruosius dešimt metų demokratijos ir korupcijos rodiklių pokyčiai buvo gana neigiami.

Neturėtume formuoti neigiamo požiūrio į Moldovos Respubliką, remdamiesi vien tik šiais rodikliais. Vietoje to turėtume suprasti sunkumus, su kuriais ši šalis susidūrė, ir remti jos piliečių siekį pakeisti jų šalyje nesėkmingai susiklosčiusią padėtį. Esame valstybių sąjunga, kurią lėtai, tačiau neabejodami, pradedame vadinti Europa. Kadangi labai gerai žinome, ką šis artumas ir politinė struktūra istoriškai ir emociškai reiškė mūsų šalių piliečiams, verta prisiminti, kad iš tikrųjų Europa yra daug daugiau nei politinė struktūra, prie kurios kiekvienas iš mūsų prisideda. Kai kurios Rytų Europos ar Vakarų Balkanų šalys yra tokios pat europietiškos kaip ir bet kuri iš mūsų šalių. Vienintelis skirtumas yra tai, kad dėl nesėkmingai susiklosčiusių istorinių įvykių praeityje jos nuėjo kitu keliu. Negalime ignoruoti vakar priimtų politinių sprendimų, kurie šį žemyną suskaldė.

Mūsų politinė pareiga – užtikrinti, kad visi Europos piliečiai turėtų vienodas politines, socialines ir ekonomines teises. Būtent taip turėtume žvelgti į Moldovos Respubliką ir šios šalies pasiekimus įgyvendinant asociacijos susitarimą su Europos Sąjunga. Turėtume bausti už bet kokią nukrypimą nuo demokratijos principų, pranešti apie bet kokią dvišalių susitarimų pažeidimą ir pasiūlyti tinkamą veiksmų planą, kad būtų užkirstas kelias bet kokiam regresui. Tačiau, kad ir ką kartu nuspręstume, privalome gerbti vieną iš pagrindinių šio proceso aspektų: Moldovos Respublikos piliečiai yra Europos piliečiai ir apie jų gerovę turime galvoti pirmiausia. Politikai ateina ir išeina, o piliečiai pasilieka.

Moldovos Respublika tebėra nenusipėjama valstybė. Jos piliečiai žvelgia į Europos Sąjungą, tačiau jos politikai negali užtikrinti politinio stabilumo ir patikimos lyderystės. Prisidengdami deklaruojamuoju neutralumu ir atsižvelgdami į savo asmeninius interesus, Moldovos politikai paeiliui renkasi politiką, kuria jie remia Briuselį arba Maskvą. Fragmentiška ir labai nepastovi politinė aplinka trukdo pasiekti nacionalinį sutarimą dėl Moldovos Respublikos ateities. Vienintelis aiškumas šiomis aplinkybėmis yra tai, kad padėtis tebėra problemiška ir nenusipėjama, jai būdingi prieštaringi pranešimai, dviprasmiška kalba ir sprendimai, kurie ne visada atitinka Moldovos piliečių interesus. 2019 m. gruodžio mėn. bendrame pareiškime Moldovos Respublika, Ukraina ir Gruzija pareiškė, kad dės nuolatinę pastangą siekdamas tapti Europos Sąjungos nare. Po kelių mėnesių Moldovos prezidentas ir ministras pirmininkas išreiškė skeptišką požiūrį į tai, kad jų šalis gali tapti Europos Sąjungos ar Eurazijos sąjungos nare. Tai buvo nesėkmingas sugretinimas ir pastaba, prieštaraujanti kryptims, kurias įsipareigojo šalis, nors laikotarpiu tarp šių dviejų pareiškimų vyriausybė nepasikeitė ir nebuvo prezidento rinkimų. Vertėtų tiksliai pacituoti Prezidentą Igorį Dodoną: „Nemanau, kad per ateinančius 10–15 metų tapsime ES nare. Ar Eurazijos sąjungos nare. Kodėl mums reikalingas asociacijos susitarimas su ES? Kad įgyvendintume reformas ir pagerintume gyvenimo kokybę, turime pasinaudoti šia parama. ES turi savų problemų“. Šis pareiškimas yra svarbus: iš jo galime spręsti, kad Moldovos politiniai vadovai ne visada rodo

pagarbą Europos Sąjungai ir jos principams, tačiau Moldovos politikai puikiai supranta glaudesnių ryšių su ES ekonominę naudą.

Vis dėlto toks požiūris nėra įsipareigojimas laikytis vertybių, tai tiesiog verslas ir tiek. Rytų partnerystė ir asociacijos susitarimas grindžiami Europos Sąjungos principais, pagarba demokratinėms vertybėms ir įsitikinimu, kad Europos piliečiai turi teises ir pagrindines laisves, nesvarbu, ar jų šalis yra ES narė, ar ne.

Politinės klasės nepasitikėjimas europine kryptimi, kai kurių politikų abejotinas pritarimas Europos vertybėms ir svyravimai tarp Vakarų ir Rytų turi akivaizdžiai neigiamą poveikį šalies raidai. Moldovos Respublikai pavyko pritraukti tik dalį Europos Sąjungos makrofinansinės paramos. Susitarimo, kurį pasirašė abi šalys, sąlygos, buvo įvykdytos tik iš dalies. Pagrindinių skyrių, susijusių su pagarba žmogaus teisėms, teisine valstybe ir politinio kišimosi į teisingumo sistemą reguliavimu, pilietine visuomene arba saviraiškos laisve, srityje pažanga buvo labai nedidelė. Politiniu požiūriu tam tikra Moldovos politikų dalis visada siekė išlaikyti žalingą *status quo*, užuot ėmęsi nuoseklių ir struktūrinių reformų. Poreikis imtis ryžtingų veiksmų ir įgyvendinti reformas didėja.

Nuo Rytų partnerystės sukūrimo iki 2018 m. pabaigos Moldovos Respublika iš Briuselio gavo daugiau kaip vieną milijardą eurų bendrai sutartiems projektams. Statistiniai duomenys rodo, kad Moldovos piliečiai Europos Sąjungą ir Rytų partnerystę sieja su ekonomine gerove (83 proc.), žmogaus teisėmis (79 proc.) ir saviraiškos laisve (78 proc.). Šie duomenys nestebina, nes atspindi ekonominę ir socialinę tikrovę. Daugiau kaip 70 proc. Moldovos eksporto vyksta į Europos Sąjungos šalis. Ekonominiai sunkumai, kilę dėl Rusijos embargo, buvo įveikti per trumpą laikotarpį dėl ekonominių mainų su Europos šalimis. Daugiau kaip milijonas Moldovos piliečių gyvena ir dirba ES.

Nepaisant to, išlieka nerimą keliantis atotrūkis tarp šių skaičių ir politinio elgesio. Paprastai mūsų sprendimai turėtų būti grindžiami politine realybe ir atspindėti ekonominėse priemonėse, kurios dera su politiniu požiūriu. Pasirinkimas išsaugoti politinius kraštutinumus arba jų nepaisyti dėl ekonominių priežasčių yra netvarus. Tačiau atėjo laikas apsaugoti tai, ką sukūrėme, ir pažvelgti į politinę tikrovę, kokia ji yra, siekiant apsaugoti Moldovos piliečius nuo jų šalies politinių struktūrų. Pernelyg dažnai eiliniai žmonės kenčia dėl to, kad jiems atstovaujantys politikai nevykdo savo pareigų. Moldovos Respublikoje gyvena milijonai žmonių, kurie yra europiečiai už Europos Sąjungos ribų ir kuriems jų politikai menkai atstovauja. Turime į juos nukreipti savo politines ir ekonomines pastangas, kad tuo pačiu metu galėtume kuo griežčiau nubausti už kiekvieną politinę klaidą, kuri kelia pavojų Moldovos piliečiams ir atitolina jų šalį nuo jos europinio kelio.

Europos Parlamentas yra tinkama vieta naujai Moldovos Respublikos politinei kryptčiai pradėti. Jam suteikti piliečių įgaliojimai ir demokratinio balsavimo reprezentatyvumas. Pats laikas prisiminti mūsų, kaip Europos piliečių atstovų, vaidmenį ir apginti jų interesus, net jei istorinės ribos vis dar skiria kai kuriuos Europos piliečius nuo kitų. Anksčiau ar vėliau šie piliečiai priklausys vieningai Europai. Iki to laiko turime atidžiai stebėti demokratinį procesų ir struktūrinių reformų raidą, nepamiršdami savo pareigos visiems Europos piliečiams, ar jie būtų iš valstybių narių, ar ne, net jei valdžioje esantys politikai ją pamiršta.

Gerbiami kolegos, prašau suteikti Moldovos žmonėms galimybę išnaudoti savo tikrąjį potencialą ir tikėtis geresnės ateities vieningoje Europoje.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl ES asociacijos susitarimo su Moldovos Respublika įgyvendinimo (2019/2201(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 8 straipsnį ir V antraštinę dalį, ypač 21, 22, 36 ir 37 straipsnius, ir į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) penktąją dalį,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimą, apimančią išsamią ir visapusišką laisvosios prekybos erdvę (IVLPE), kuris visapusiškai įsigaliojo 2016 m. liepos 1 d.,
- atsižvelgdamas į tai, kad 2014 m. kovo mėn. Europos Parlamentui ir Tarybai iš dalies pakeitus Tarybos reglamentą (EB) Nr. 539/2001 Moldovos Respublikos piliečiams buvo nustatytas bevizis režimas,
- atsižvelgdamas į 2017 m. lapkričio mėn. pasirašytą susitarimo memorandumą, susitarimą dėl paskolos programos ir dotacijos susitarimą dėl 100 mln. EUR vertės mikrofinansinės paramos 2017–2018 m. laikotarpiu,
- atsižvelgdamas į Moldovos nacionalinį veiksmų planą, skirtą Moldovos Respublikos ir Europos Sąjungos asociacijos susitarimo įgyvendinimui 2017–2019 m. laikotarpiu,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Moldovos Respublikos, pirmiausia į ankstesnę 2018 m. lapkričio 14 d. rezoliuciją dėl ES asociacijos susitarimo su Moldova įgyvendinimo¹, 2018 m. liepos 5 d. rezoliuciją dėl politinės krizės Moldovoje, kilusios paskelbus Kišiniovo mero rinkimus negaliojančiais², 2017 m. lapkričio 15 d. rekomendaciją dėl Rytų partnerystės, rengiantis 2017 m. lapkričio mėn. aukščiausiojo lygio susitikimui³, 2017 m. liepos 4 d. rezoliuciją dėl sprendimo suteikti Moldovos Respublikai makrofinansinę paramą⁴ ir 2016 m. sausio 21 d. rezoliuciją dėl asociacijos susitarimų bei išsamių ir visapusiškų laisvosios prekybos erdvių su Gruzija, Moldova ir Ukraina⁵,
- atsižvelgdamas į 2018 m. liepos mėn. ES sprendimą įšaldyti pirmosios makrofinansinės paramos dalies išmokėjimą po to, kai Aukščiausiasis Teismas priėmė sprendimą dėl Kišiniovo mero rinkimų, ir į 2018 m. lapkričio mėn. sprendimą sumažinti ES finansinę paramą, atsižvelgiant į susirūpinimą dėl šalyje blogėjančios teisinės valstybės ir demokratijos padėties,
- atsižvelgdamas į vėlesnį 2019 m. liepos mėn. ES sprendimą vėl mokėti paramos

¹ Priimti tekstai, P8_TA(2018)0458.

² Priimti tekstai, P8_TA(2018)0303.

³ OL C 356, 2018 10 4, p. 130.

⁴ OL C 334, 2018 9 19, p. 199.

⁵ OL C 11, 2018 1 12, p. 82.

biudžetui išmokas atsižvelgiant į Moldovos Respublikos įsipareigojimą reformuoti teisingumo sistemą,

- atsižvelgdamas į 2019 m. spalio mėn. ES sprendimą išmokėti pirmąją 30 mln. EUR vertės makrofinansinės paramos dalį atsižvelgiant į tai, kad įgyvendinamos pagrindinės reformos, kuriomis siekiama pagerinti demokratinius standartus ir apsaugoti teisinę valstybę,
- atsižvelgdamas į 2019 m. rugsėjo 11 d. Komisijos ir Europos išorės veikslių tarnybos (EIVT) bendrą tarnybų darbinį dokumentą dėl Moldovos Respublikos asociacijos įgyvendinimo ataskaitos,
- atsižvelgdamas į 2019 m. rugsėjo 30 d. įvykusio ES ir Moldovos Respublikos asociacijos tarybos penktojo posėdžio rezultatus,
- atsižvelgdamas į Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimų bendras deklaracijas, kurių naujausia paskelbta per 2017 m. lapkričio 24 d. susitikimą Briuselyje,
- atsižvelgdamas į Užsienio reikalų tarybos 2018 m. vasario 26 d. išvadas dėl Moldovos Respublikos,
- atsižvelgdamas į 2019 m. spalio 3 d. Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos priimtą rezoliuciją Nr. 2308 dėl demokratinių institucijų veikimo Moldovos Respublikoje,
- atsižvelgdamas į organizacijos „Transparency International“ 2019 m. korupcijos suvokimo indeksą, pagal kurį Moldovos Respublika užima 120 vietą iš 180 vertintų šalių ir teritorijų (pirmoji vieta yra geriausia), o pagal organizacijos „Transparency International“ 2018 m. korupcijos suvokimo indeksą Moldovos Respublika užima 117 vietą,
- atsižvelgdamas į „Economist Intelligence Unit“ parengtą 2019 m. demokratijos indeksą, kuriame Moldovos Respublika vertinama kaip „mišraus režimo“ šalis,
- atsižvelgdamas į organizacijos „Freedom House“ 2020 m. ataskaitą „Laisvė pasaulyje“ (angl. *Freedom in the World*), kurioje Moldova įvertinta kaip „iš dalies laisva“, ir šios organizacijos 2020 m. ataskaitą „Pereinamojo laikotarpio šalys“ (angl. *Nations in Transit*), kurioje Moldova įvertinta kaip „pereinamojo ar mišraus režimo“ šalis,
- atsižvelgdamas į Moldovos nacionalinį veikslių planą, skirtą ES ir Moldovos asociacijos susitarimo įgyvendinimui, 2018–2022 m. nacionalinį veikslių planą žmogaus teisių srityje, 2018–2023 m. nacionalinę strategiją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo, kurioje konkrečiai užsimenama apie Stambulo konvencijos ratifikavimą,
- atsižvelgdamas į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) analizes ir rekomendacijas, ypač į 2018 m. kovo 8 d. analizę „Jaunoji Moldova: problemos, vertybės ir siekiai“ (angl. *Young Moldova: Problems, Values and Aspirations*) ir 2018 m. balandžio 20 d. rekomendacijas dėl Moldovos jaunimo gerovės politikos peržiūros,

- atsižvelgdamas į Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Demokratinę institucijų ir žmogaus teisių biuro ir Europos Tarybos Venecijos komisijos nuomones ir rekomendacijas, visų pirma 2018 m. kovo 15 d. nuomonę dėl rinkimų reformos Moldovoje, 2019 m. birželio 24 d. nuomonę dėl konstitucinės padėties, ypatingą dėmesį skiriant galimybei paleisti parlamentą, ir 2019 m. spalio 14 d. nuomonę dėl įstatymo dėl Aukščiausiojo teisingumo teismo ir prokuratūros reformos projekto,
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 18 d. Komisijos bendrą komunikatą „Rytų partnerystės politika po 2020 m. Atsparumo stiprinimas. Visiems naudinga Rytų partnerystė“,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 11 d. Tarybos išvadas dėl Rytų partnerystės politikos po 2020 m.,
- atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 8 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgalotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl pasaulinio ES atsako į COVID-19 protrūkį ir 2020 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2020/701 dėl makrofinansinės paramos teikimo plėtros ir kaimyninėms šalims partnerėms per COVID-19 pandemiją,
- atsižvelgdamas į Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai „Trečioji ataskaita pagal bevizio režimo sustabdymo mechanizmą“ ir prie jos pridėtą tarnybų darbinį dokumentą, kurie paskelbti 2020 m. liepos 10 d.,
- atsižvelgdamas į Europos Parlamento rekomendaciją Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgalotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl Rytų partnerystės, rengiantis 2020 m. birželio mėn. aukščiausiojo lygio susitikimui,
- atsižvelgdamas į ES ir Moldovos parlamentinio asociacijos komiteto, EURONEST parlamentinės asamblėjos, Rytų partnerystės pilietinės visuomenės forumo, ES ir Moldovos pilietinės visuomenės platformos ir kitų Moldovos Respublikos pilietinės visuomenės atstovų rekomendacijas ir veiklą,
- atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 18–19 d. Strasbūre vykusiame septintajame ES ir Moldovos parlamentinio asociacijos komiteto posėdyje priimtą pareiškimą ir rekomendacijas,
- atsižvelgdamas į Europos Parlamento rinkimų stebėjimo misijos 2019 m. vasario 24 d. vykusiuose Moldovos Respublikos parlamento rinkimuose, kuri buvo integruota į ESBO Demokratinę institucijų ir žmogaus teisių biuro vadovaujamą tarptautinę rinkimų stebėjimo misiją, išvadas,
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 29 d. priimtą Komisijos ekonominės pagalbos dokumentų rinkinį, kuriuo siekiama padėti, be kita ko, Moldovos Respublikai kovoti su COVID-19 pandemija, įskaitant esamų priemonių perorientavimą siekiant sušvelninti socialinį ir ekonominį krizės poveikį,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį ir į 2002 m. gruodžio 12 d. Pirmininkų sueigos sprendimo dėl leidimo rengti pranešimus savo iniciatyva suteikimo

tvarkos 1 straipsnio 1 dalies e punktą ir 3 priedą,

- atsižvelgdamas į Tarptautinės prekybos komiteto nuomonę,
  - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0166/2020),
- A. kadangi pagal asociacijos susitarimą, apimančią IVLPE, ES ir Moldovos Respublika įsipareigojo skatinti politinę asociaciją ir pasiekti ekonominę integraciją, o Moldovos Respublika įsipareigojo įtraukti ES *acquis* į savo teisės aktus ir praktiką daugelyje sričių; kadangi Sąjunga, siekdama remti šias pastangas, įsipareigojo Moldovos Respublikai suteikti didelę finansinę paramą ir paramą biudžetui su sąlyga, kad bus gerbiamos pagrindinės Europos vertybės ir principai, pvz., teisinės valstybės principas, žmogaus ir demokratinės teisės, ir kad bus užtikrinta kova su korupcija, organizuotu nusikalstamumu, pinigų plovimu, oligarchinėmis struktūromis ir nepotizmu; kadangi rimtais regresu atvejais bendradarbiavimas gali būti sustabdytas;
- B. kadangi 2017 m. rugsėjo 13 d. Parlamentas ir Taryba priėmė sprendimą suteikti Moldovos Respublikai 100 mln. EUR vertės makrofinansinę paramą pagal Tarptautinio valiutos fondo (TVF) programą siekiant remti šalies ekonomines ir finansines reformas;
- C. kadangi ES ne kartą išreiškė susirūpinimą dėl teisinės valstybės principo, menkos pažangos patraukiant baudžiamojon atsakomybėn asmenis, atsakingus už 2014 m. atskleistą bankinį sukčiavimą, ir nuolatinių žmogaus teisių pažeidimų;
- D. kadangi organizacijos „Transparency International“ 2018 m. korupcijos suvokimo indeksas ir organizacijos „Freedom House“ 2020 m. ataskaitos rodo, kad pastaruoju metu Moldovos Respublikoje padaryta šiek tiek pažangos, o bendros šių indeksų tendencijos, taip pat demokratijos indeksas patvirtina ilgalaikę padėties demokratijos, korupcijos, politinių teisių ir pilietinių laisvių srityse blogėjimo tendenciją Moldovos Respublikoje;
- E. kadangi, nepaisant pokyčių vyriausybėje, Moldovos Respublikos valstybinės institucijos išlieka silpnos, ir Moldovos Respublika toliau susiduria su korupcinio valstybės užvaldymo problema, nes valdžios ir kontrolės koncentracija visuose svarbiausiuose sektoriuose ir institucijose aukščiausiuoju valdžios lygmeniu reikšmingai nesumažėjo;
- F. kadangi dėl rimtų teisinės valstybės principo ir demokratinio proceso pažeidimų 2018 m. ES sustabdė dviejų paskutinių dalių išmokėjimą pagal paramos biudžetui programą, skirtą teisingumo sektoriaus reformoms;
- G. kadangi 2019 m. birželio 11 d. Europos Žmogaus Teisių Teismas (byloje Ozdil ir kt. prieš Moldovos Respubliką) nustatė, kad Moldovos Respublika pažeidė teises į laisvę, saugumą, privatumą ir šeimos gyvenimą, kai 2018 m. rugsėjo mėn. jos Žvalgybos ir saugumo tarnyba (ŽST) sulaukė ir prievarta grąžino į Turkiją penkis prieglobsčio prašiusius Turkijos piliečius; kadangi ši paslėpta ekstradicija yra tik vienas iš sistemingo priverstinio ir nesavanoriško Turkijos piliečių dingimo, neteisėto sulaikymo ir deportacijos į Turkiją atvejų, kurių nustatyta dešimtyse pasaulio šalių;
- H. kadangi 2019 m. birželio mėn. suformavus vyriausybę, kuri įsipareigojo vykdyti plataus užmojo reformas įgyvendindama programą, kuria daugiausia dėmesio skiriama teisminių institucijų reformai, Komisija išmokėjo pirmąją makrofinansinės paramos dalį

ir atnaujino išmokėjimą pagal sektorinės paramos biudžetui programas kartu paskelbdama, kad ir toliau taikys griežtas sąlygas; kadangi 2020 m. liepos 10 d. Komisija patvirtino antrosios ir paskutinės 30 mln. EUR išmokos išmokėjimą pagal makrofinansinės paramos programą;

- I. kadangi vis dėlto Moldovos Respublika negalėjo pasinaudoti likusiomis lėšomis, numatytomis pagal šią programą, kuri baigė galioti 2020 m. liepos mėn.; kadangi ši parama ir toliau priklauso nuo anksčiau sutartų reformų, kuriomis visų pirma siekiama stiprinti teisinę valstybę, demokratinius standartus ir užtikrinti apčiuopiamus rezultatus piliečiams, įgyvendinimo;
- J. kadangi 2019 m. lapkričio mėn. Moldovos parlamentas priėmė pasiūlymą nepasitikėti 2019 m. birželio mėn. sudaryta vyriausybe ir suformavo mažumos vyriausybę, o vėliau – naują koalicinę vyriausybę; kadangi Sąjungos institucijų atstovai pareiškė susirūpinimą dėl to, kaip buvo pakeista ankstesnė vyriausybė, ir dėl reformų proceso, kurį Moldovos Respublika pradėjo vykdyti įgyvendindama asociacijos susitarimą, apimantį IVLPE;
- K. kadangi naujosios Moldovos Respublikos koalicinės vyriausybės parlamente turima dauguma nuolat mažėjo, nes parlamento nariai pasitraukdavo iš valdančiosios daugumos; kadangi rudenį Moldovos Respublikoje vyks prezidento rinkimai ir šiuo metu šalis išgyvena didžiulio politinio nestabilumo laikotarpį; kadangi Prezidentas Igor Dodon pabrėžė, kad reikia paleisti parlamentą ir kuo greičiau surengti išankstinius rinkimus; kadangi 2020 m. liepos 7 d. Moldovos Konstitucinis Teismas paskelbė sprendimą, kad išankstiniai rinkimai galėtų būti surengti tik po prezidento rinkimų;
- L. kadangi 2020 m. balandžio 17 d. Rusijos ir Moldovos vyriausybės pasirašė susitarimą dėl 200 mln. EUR paskolos, kurią Rusijos Federacija suteiks Moldovos Respublikai taikydama lengvatinę 2 proc. palūkanų normą, dėl kurios susitarė abiejų šalių prezidentai; kadangi šis susitarimas buvo ratifikuotas balandžio 23 d. ir tą pačią dieną po parlamentinės opozicijos narių pateikto apeliacinio skundo Moldovos Respublikos Konstitucinis Teismas (KT) sustabdė įstatymo dėl paskolos susitarimo ratifikavimo galiojimą, kol nebus atliktas tyrimas dėl jo atitikties konstitucijai; kadangi gegužės 6 d. KT pirmininkas pranešė apie Moldovos valdžios institucijų daromą spaudimą Konstituciniam Teismui, taip pat mėginimus diskredituoti KT teisėjus; kadangi 2020 m. gegužės 7 d. KT paskelbė, kad paskolos susitarimas prieštarauja konstitucijai; kadangi šiuo metu vyksta derybos su Rusijos Federacija dėl naujo paskolos susitarimo;
- M. kadangi COVID-19 pandemija parodė didėjančią Sąjungos ir kaimyninių šalių veiksmų koordinavimo poreikį kovojant su bendromis grėsmėmis; kadangi Sąjunga į šį poreikį reagavo kaimyninėms šalims suteikdama, be kitų priemonių, finansinės pagalbos priemonių rinkinį;
- N. kadangi COVID-19 krizės metu solidarumas su Rytų partnerystės šalimis yra nepaprastai svarbus ir Sąjunga teikė didelę paramą, kad šiame regione būtų šalinamas šio protrūkio poveikis; kadangi tokiomis aplinkybėmis perskirsčius dvišalį finansavimą Moldovos Respublikai bus skirta 87 mln. EUR;
- O. kadangi Sąjunga taip pat skiria Moldovos Respublikai papildomas 100 mln. EUR vertės makrofinansinės paramos paskolas, kurios yra sprendimo suteikti makrofinansinę paramą dešimčiai kaimynystėje esančių šalių partnerių dalis, kad padėtų joms

sušvelninti koronaviruso pandemijos sukeltą ekonomikos nuosmukį; kadangi pirmoji išskirtinio makrofinansinės paramos paketo dalis bus išmokėta kuo greičiau, atsižvelgiant į tai, kad ratifikuotas susitarimo memorandumas su Moldovos Respublika; kadangi šalis, siekdama gauti antrąją išmoką, kuri bus išmokėta per vienus metus nuo susitarimo memorandumo pasirašymo, turės atitikti tam tikras sąlygas; kadangi svarbi išankstinė šios makrofinansinės paramos teikimo sąlyga yra ta, kad šalis turi paisyti veiksmingų demokratinių mechanizmų, be kita ko, daugiapartinės parlamentinės sistemos, teisinės valstybės principų ir užtikrinti pagarbą žmogaus teisėms; kadangi reikėtų teigiamai vertinti susitarimo memorandumo sudarymą ir turėtų būti užtikrintas prisiimtų įsipareigojimų vykdymas;

- P. kadangi Moldovos Respublika tarptautiniu ir nacionaliniu lygmenimis įsipareigojo skatinti lyčių lygybę ir moterų įgalėjimą; kadangi šalis įgyvendino priemones, skirtas moterų politiniam atstovavimui skatinti, įskaitant privalomos 40 proc. moterų kvotos politinių partijų rinkimų sąrašuose priėmimą; kadangi reikia dėti papildomas pastangas, kad būtų daroma pažanga siekiant 2017–2021 m. nacionalinės lyčių lygybės strategijos tikslų, įskaitant tinkamą finansavimą ir griežtesnius įgyvendinimo mechanizmus;
- Q. kadangi, nepaisant visos ekonominės pažangos, finansinės paramos ir reformų pastangų socialinis poveikis yra nedidelis; kadangi Moldovos Respublika išlieka viena iš neturtingiausių Europos šalių, kurioje socialinė padėtis yra labai prasta, nes tuštėja kaimai ir vyrauja ypač didelis skurdas; kadangi 2018 m. 38,5 proc. Moldovos Respublikos darbuotojų buvo įdarbinti neoficialiai ir negalėjo naudotis jokiais socialinės apsaugos priemonėmis;
- R. kadangi nuo 1989 m. Moldovos Respublikos gyventojų skaičius sumažėjo beveik trečdaliu; kadangi šie demografiniai rodikliai yra blogiausi visoje Europoje; kadangi Moldovos gyventojai išvyksta dėl didesnio darbo užmokesčio, kokybiškesnio švietimo ir geresnių sąlygų; kadangi tokie pokyčiai turi sunkių ir ilgalaikių politinių, ekonominių ir socialinių padarinių; kadangi Moldovos Respublika susiduria su darbuotojų ir specialistų, pvz., slaugytojų ir gydytojų, trūkumu; kadangi vyresnio amžiaus asmenys, kurių dauguma priklauso nuo emigrantų perlaidų, yra labiausiai pažeidžiami Moldovos Respublikos gyventojai, kuriems kyla didžiausias skurdo pavojus;
- S. kadangi negalima išspręsti Moldovos Respublikos problemų už šalies ribų ir reikia sustiprinti Moldovos gyventojų atsakomybę, kad jie patys galėtų spręsti savo šalies problemas; kadangi tebėra svarbu spręsti pagrindinius uždavinius, kaip antai kova su korupcija ir oligarchinėmis struktūromis, demokratinių standartų laikymasis bei poreikis rasti daugialypių socialinių problemų sprendimus, užtikrinti žiniasklaidos pliuralizmą ir kovoti su skurdu bei emigracija;

Bendros vertybės ir bendrieji principai

1. primena, kad bendros vertybės, kuriomis grindžiama Sąjunga, t. y. demokratija, pagalba žmogaus teisėms bei pagrindinėms laisvėms ir teisinės valstybės principas, taip pat yra esminiai Sąjungos ir Moldovos Respublikos politinės asociacijos ir ekonominės integracijos elementai; dar kartą patvirtina Sąjungos įsipareigojimą remti Moldovos Respublikos europinę kryptį, įgyvendinant politinę asociaciją, ekonominę integraciją ir atitinkamas reformas; pažymi, kad asociacijos susitarimas ir IVLPE tebėra nepaprastai svarbūs siekiant užtikrinti Moldovos Respublikos vystymąsi, ypač šiuo išskirtiniu metu,

ir palankiai vertina nuolatinį Moldovos visuomenės ir valdžios institucijų dalyvavimą šiame procese; vis dėlto primena, kad reikia daryti tolesnę pažangą jo įgyvendinimo srityje, kad būtų visapusiškai pasinaudota jo galimybėmis ir nauda, visų pirma didžiausią dėmesį skiriant valstybės institucijų nepriklausomumui, jų atsparumui oligarchų įtakai, kovai su korupcija, teisingumui, teisinės valstybės stiprinimui ir piliečių gyvenimo sąlygų gerinimui; pabrėžia, kad asociacijos susitarimas, apimantis IVLPE, buvo pagrindinis struktūrinių reformų proceso, demokratijos ir teisinės valstybės skatinimo ir paramos veiksnys;

2. palankiai vertina visus ketinimus siekti glaudesnės politinės, žmogiškosios ir ekonominės integracijos su Sąjunga laikantis diferenciacijos principo ir remiantis Moldovos Respublikos valdžios institucijų ir visuomenės veikla, rezultatais ir siekiais;
3. atkreipia dėmesį į 2020 m. kovo mėn. TVF konsultacijų pagal IV straipsnį išvadas ir TVF valdybos šeštąją ir galutinę Moldovos Respublikos ekonominės veiklos rezultatų apžvalgą pagal susitarimus dėl išplėstinės kredito priemonės ir išplėstinės fondo priemonės, ypatingą dėmesį skiriant Moldovos bankų sistemos atkūrimui ir finansų sektoriaus valdymo stiprinimui;
4. palankiai vertina tai, kad buvo išmokėta antroji Sąjungos makrofinansinės paramos išmoka; pripažįsta Moldovos Respublikos pastangas įgyvendinti reformas tokiose srityse, kaip kovos su korupcija, kovos su pinigų plovimu sistemos stiprinimo ir naujo įstatymo dėl NVO veiklos priėmimo sritys, ir atkreipia dėmesį į tai, kad Moldovos Respublika prisijungė prie EBPO kovos su korupcija tarpusavio vertinimo programos (Stambulo veiksmų planas);
5. laikosi nuomonės, kad išmokėjus antrąją 2017–2020 m. ES makrofinansinės paramos programos išmoką Moldovos valdžios institucijos turėtų dėti pastangas, kad būtų įvykdytos atitinkamos sąlygos srityse, susijusiose su kovos su pinigų plovimu sistemos stiprinimu, kad ją įgyvendinant būtų pasiekti apčiuopiami ir ilgalaikiai rezultatai, taip pat su nacionalinio banko nepriklausomumo didinimu;
6. ragina Moldovos vyriausybę ir ES bendradarbiauti ir įveikti COVID-19 krizės neigiamą poveikį socialinei ir ekonominei plėtrai;
7. palankiai vertina derybų dėl susitarimo memorandumo dėl naujos išskirtinės ES makrofinansinės paramos programos, kuria siekiama įveikti neigiamą COVID-19 pandemijos ekonominį poveikį, rezultatus;

Asociacijos susitarimo įgyvendinimo svarba vykstant politiniams pokyčiams ir artėjant lapkričio 1 d. prezidento rinkimams

8. pažymi, kad 2019 m. lapkričio mėn. Moldovos Respublikos veiklos programa yra ne tokio plataus užmojo kaip ankstesnės vyriausybės Visuotinė darbotvarkė iki 2030 m., ir yra susirūpinęs dėl to, kad politinis nestabilumas ir dažnas vyriausybės sudėties keitimas daro įtaką asociacijos susitarimo, apimančio IVLPE, nuostatų įgyvendinimui ir riboja reformų įgyvendinimo tempą; pritaria tam, kad kita asociacijos darbotvarkė būtų susieta su nauju nacionaliniu veiksmų planu, skirtu Moldovos ir Europos Sąjungos asociacijos susitarimo įgyvendinimui, ir pabrėžia, kad svarbu nedelsiant priimti naują darbotvarkę, kad būtų paspartintas asociacijos susitarimo įgyvendinimas ir atnaujinti jo prioritetai, užtikrinant aktyvų parlamentinį dalyvavimą ir prisidedant pilietinei

visuomenei bei kitiems ES ir Moldovos Respublikos suinteresuotiesiems subjektams; primygtinai ragina užtikrinti, kad tolesnis ES politinės ir finansinės paramos teikimas ir toliau priklausytų nuo to, ar bus įgyvendintos apčiuopiamos reformos, visų pirma susijusios su teisine valstybe ir teisminėmis institucijomis; atsižvelgdamas į tai pakartoja, kad svarbu įgyvendinti visas prioritėtines reformas, dėl kurių susitarta asociacijos darbotvarkėje, ir įvykdyti sąlygas, dėl kurių susitarta pagal makrofinansinės paramos programą išmokant antrąją ir trečiąją išmokų dalis;

9. palankiai vertina konstruktyvų Moldovos Respublikos indėlį bendradarbiaujant pagal Rytų partnerystę ir ragina asociacijos susitarimus, apimančius IVLPE, pasirašiusias šalis bei Komisiją vykdyti nuolatinį ir intensyvesnį politinį keitimąsi nuomonėmis dėl su asociacija susijusių reformų; ragina Komisiją tinkamai pasinaudoti esamais mechanizmais siekiant toliau stebėti konkretų reformų įgyvendinimą ir sukurti sąlygų mechanizmą, įskaitant aiškius kriterijus, prasmingai įtraukiant pilietinę visuomenę, visų pirma vietos lygmeniu; mano, kad šiomis aplinkybėmis būtina padidinti pilietinės visuomenės organizacijoms (PVO) skiriamą finansinę paramą, nes jos atlieka nepaprastai svarbų vaidmenį skatindamos dalyvavimą viešosiose diskusijose ir stebėdamos tiek Moldovos valdžios institucijų veiksmus, tiek su šalimi susijusių Sąjungos politikos priemonių veiksmingumą; be to, siūlo pasinaudoti Paramos Ukrainai grupės patirtimi ir sukurti panašią Moldovos Respublikai skirtą struktūrą, kad būtų padidintas Sąjungos paramos veiksmingumas ir matomumas;
10. pabrėžia, kad reikėtų ilguoju laikotarpiu atidžiai stebėti padėtį Moldovos Respublikoje, įskaitant laikotarpį iki rinkimų, laikantis įprastos ESBO Demokratinė institucijų ir žmogaus teisių biuro praktikos bei standartų, ypač šiuo krizės laikotarpiu, nes artėjantys prezidento rinkimai taps išbandymu šalies demokratijai ir teisinės valstybės principui;
11. atsižvelgdamas į tai ragina Moldovos valdžios institucijas užtikrinti laisvus ir sąžiningus prezidento rinkimus, kuriuos numatyta surengti 2020 m. lapkričio 1 d., ir primygtinai ragina Moldovos valdžios institucijas toliau tobulinti rinkimų teisės aktus, kad būtų užtikrintas teisės balsuoti veiksmingumas, rinkimų kampanijų sąžiningumas, teisėkūros proceso skaidrumas ir demokratinė priežiūra, siekiant sudaryti sąlygas tinkamai visuomenės atliekamai vyriausybės ir parlamento veiklos priežiūrai; reikalauja, kad Moldovos valdžios institucijos nekeistų taisyklių ir nuostatų siekdamas politinės naudos, nes tai visada lems politinius neramumus ir nestabilumą, kurie darys poveikį įsipareigojimui vykdyti struktūrines reformas; atsižvelgdamas į būsimus rinkimus pabrėžia, koks svarbus yra demokratinis vyriausybės teisėtumas, skaidrus koalicijos formavimas, pagarba rinkėjų valiai ir tai, kad vyriausybės dauguma atspindėtų rinkimų rezultatus;
12. ragina Moldovos valdžios institucijas stiprinti demokratinius mechanizmus, įskaitant daugiašalę parlamentinę sistemą, ir užtikrinti laisvą, nepriklausomą ir pliuralistinę žiniasklaidą, taip pat sudaryti sąžiningas sąlygas pasinaudoti finansavimu ir žiniasklaidos priemonėmis; atsižvelgdamas į tai, prašo, kad Moldovos valdžios institucijos stiprintų atsparumą vietos ir užsienio subjektų internete ir realiame gyvenime vykdomai dezinformacijai ir manipuliavimui informacija ir įgyvendintų priemones, kuriomis būtų reaguojama į dar skubesnį poreikį kovoti su balsų pirkimu, rinkimų stebėtojų bauginimu, rinkiminiu kyšininkavimu ir kita korupcine praktika, taip pat su netinkamu valstybės išteklių naudojimu, nes ši praktika kenkia visoms Moldovos Respublikos politinių subjektų demokratinėms pastangoms ir jas žlugdo;

13. pabrėžia, kad reikia stiprios ir sąžiningos kandidatų į prezidentus politinės konkurencijos ir kad ji neįmanoma be sveikos ir skaidrios partijų ir prezidento kampanijų finansavimo sistemos;
14. primygtinai ragina Moldovos vyriausybę įgyvendinti visas reikiamas priemones ir užtikrinti, kad Padniestrės regione ir už Moldovos Respublikos ribų gyvenantys Moldovos Respublikos piliečiai galėtų dalyvauti rinkimuose įtraukiai, skaidriai, sąžiningai ir be užsienio valstybių kišimosi;

Reformos ir institucinė struktūra

15. palankiai vertina reformas, kurių ėmusis buvo nustatytas bevizis režimas su Sąjunga; šia programa plačiai naudojasi Moldovos Respublikos piliečiai, ir tai yra puikus pavyzdys, kaip asociacijos susitarimo, apimančio IVLPE, įgyvendinimas keičia piliečių gyvenimą skatinant žmogiškuosius ryšius su kitų Europos šalių piliečiais; ragina Sąjungą ir Moldovos Respubliką toliau stiprinti žmonių tarpusavio ryšius ir mainus, kad gyventojai vieni apie kitus susikurtų abipusiai teigiamą įvaizdį;
16. palankiai vertina tai, kad nuo 2014 m. daugiau nei 2,3 mln. Moldovos piliečių pasinaudojo beviziu režimu, ir pažymi, kad pagal naujausią Komisijos ataskaitą Moldovos Respublika ir toliau atitinka vizų režimo liberalizavimo reikalavimus, o bevizis judėjimas ir toliau teikia teigiamą ekonominę, socialinę ir kultūrinę naudą tiek Sąjungai, tiek Moldovos Respublikai; ragina abi šalis išsaugoti laisvo asmenų judėjimo galimybę ir krizių laikotarpiu;
17. vertina Moldovos valdžios institucijų pastangas įgyvendinti metinėse bevizio režimo sustabdymo mechanizmo ataskaitose pateiktas rekomendacijas; rekomenduoja tęsti su vizų liberalizavimo politika susijusių standartų įgyvendinimą ir ragina valdžios institucijas ir toliau stengtis užtikrinti atitiktį vizų liberalizavimo standartams, visų pirma kovos su korupcija srityje, stiprinti teismines institucijas, taikyti kovos su pinigų plovimu teisės aktus ir imtis konkrečių veiksmų, kad būtų išspręsta padidėjusio nepagrįstų prieglobsčio prašymų skaičiaus problema; ryšium su tuo yra susirūpinęs dėl išaugusio neteisėtai Šengeno+ erdvėje esančių Moldovos piliečių skaičiaus (47 proc. padidėjimas) ir dėl didėjančio prieglobsčio prašymų skaičiaus (48 proc. padidėjimas); primygtinai ragina Moldovos valdžios institucijas toliau vykdyti prisiimtus veiksmingo migracijos valdymo, susijusio su liberalizuotu Šengeno erdvės vizų režimu, įsipareigojimus ir užtikrinti prašytojams iš trečiųjų šalių teisę į prieglobstį Moldovos Respublikoje;
18. palankia vertina tai, kad Moldovos Respublikos parlamentas priėmė daug teisės aktų, atitinkančių asociacijos susitarime įtvirtintus šalies įsipareigojimus, visų pirma susijusius su viešojo administravimo, viešųjų finansų valdymo ir teisingumo sistemos reformomis; pabrėžia, kad svarbu visapusiškai įgyvendinti šiuos aktus, be kita ko, priimant antrinės teisės aktus;
19. palankiai vertina pažangą, padarytą viešųjų finansų valdymo srityje, ir ragina Moldovos valdžios institucijas sparčiau įgyvendinti kitas su asociacijos susitarimu, apimančiu IVLPE, susijusias reformas, grindžiamas padėties teisinės valstybės srityje gerinimu;
20. pripažįsta labai svarbius Moldovos Respublikos veiksmus siekiant pagerinti viešojo administravimo sistemos veikimą; todėl ragina Moldovos vyriausybę užtikrinti

visapusišką viešojo administravimo reformos (2016–2020) įgyvendinimą atsižvelgiant į EBPO ir vykdamą Paramos valdymui ir administravimui gerinti iniciatyvą (SIGMA) nustatytus viešojo administravimo principus; be to, ragina Moldovos valdžios institucijas didinti skaidrumą ir kovoti su plačiai paplitusia korupcija viešojo administravimo srityje, taip pat įsteigti nacionalinę viešojo administravimo mokyklą;

21. pabrėžia, kad veiksmingesnis ir tvaresnis asociacijos susitarimo įgyvendinimas priklauso nuo nešališko ir profesionalaus valstybės institucijų ir agentūrų administravimo; atsižvelgdamas į tai, pakartoja, jog yra susirūpinęs dėl nuolatinio įsipareigojimo gerinti padėtį viešajame sektoriuje stokos, nes kompetentingi žmonės atgrasomi nuo karjeros siekimo viešojo administravimo srityje, ir pabrėžia, kad reikia plėtoti profesionalųjį viešąjį administravimą ir skatinti jaunimą siekti karjeros viešajame sektoriuje, siekiant sukurti skaidresnį administravimo sektorių, kuriame nepotizmas ir favoritizmas nelemtų chroniško politizavimo;
22. primygtinai ragina kuo greičiau pradėti visapusiškesnę decentralizacijos reformą, įskaitant Moldovos administracinės teritorinės sistemos, regioninės plėtros ir administracijos decentralizavimo reformą, numatant galimybę rinkti vietos mokesčius; todėl pabrėžia, kad reikia vykdyti gilesnį ir platesnį vietos valdžios institucijų bendradarbiavimą, sumažinti vietos administracijų skaičių ir įdiegti papildomas priemones, siekiant užtikrinti didesnę nepriklausomumą ir sumažinti veiklos sąnaudas; ragina Moldovos valdžios institucijas laikytis Europos vietos savivaldos chartijoje numatytų vietos demokratijos ir vietos autonomijos principų, suteikti vietos valdžios institucijoms tinkamą kompetenciją ir pakankamą finansavimą bei užtikrinti veiksmingą jų veikimą;
23. yra susirūpinęs dėl didelio žiniasklaidos ir reklamos sektorių sutelkimo ir politizavimo, nes dėl to mažėja visuomenės pasitikėjimas žiniasklaida; ragina Moldovos valdžios institucijas tęsti žiniasklaidos sektoriaus reformą, visų pirma į šį procesą labiau įtraukiant pilietinę visuomenę, ragina Moldovos Respubliką persvarstyti audiovizualinį kodeksą ir liberalizuoti reklamos rinką laikantis Europos žiniasklaidos laisvės ir pliuralizmo standartų, kaip rekomendavo Komisija ir Venecijos komisija, siekiant užtikrinti visišką nuosavybės skaidrumą žiniasklaidos ir reklamos rinkoje;
24. mano, kad žiniasklaidos pliuralizmo ir nepriklausomumo stiprinimas turėtų būti Sąjungos partnerystės santykių su Moldova Respublika prioritetas ir kad į tai reikėtų tinkamai atsižvelgti skirstant finansinius asignavimus; ragina Komisiją padidinti nepriklausomai žiniasklaidai skiriamą paramą, įskaitant regionuose; primygtinai ragina Moldovos valdžios institucijas nesinaudoti COVID-19 pandemija siekiant apriboti žodžio laisvę ir žiniasklaidos galimybes nepriklausomai ir nešališkai pranešti apie bendrą koronaviruso sukeltos krizės poveikio visuomenei mastą; yra susirūpinęs dėl melagingų naujienų ir dezinformacijos plitimo Moldovos Respublikoje per koronaviruso krizę ir pabrėžia, kad tiek vietos valdžios institucijos, tiek Sąjunga turi parengti specialiąsias programas, kuriomis būtų skatinamas gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis, kovojama su dezinformacija ir remiamas kokybiškas ir patikrintais faktais grindžiamas žiniasklaidos turinys;
25. primygtinai ragina Moldovos valdžios institucijas skatinti laisvą ir nepriklausomą žiniasklaidą ir, be kita ko, vykdamą nepriklausomus auditus, užtikrinti audiovizualinės tarybos kaip nepriklausomos reguliavimo institucijos veiksmingumą, kovoti su

nuolatiniu žurnalistų bauginimu, politizacija ir reaguoti į viešųjų ir reguliavimo institucijų skaidrumo stoką, šalinti visuomenės prieigos prie informacijos ir kokybiško žiniasklaidos turinio trūkumą, taip pat užtikrinti žiniasklaidos nuosavybės skaidrumą;

26. pabrėžia, kad Sąjunga yra didžiausia paramos Moldovos Respublikai teikėja; su dideliu susirūpinimu stebi besitęsiančią propagandą, dezinformacijos kampanijas ir vyriausybei priklausančių politikų šmeižiančius pranešimus, kurie yra nukreipti prieš Sąjungą, nes dėl jų valstybinėje televizijoje ir žiniasklaidoje sukuriamas iškreiptas ir netikroviškas vaizdas; apgailestauja dėl tokių prieš Sąjungos paramą ir įvaizdį nukreiptų viešų išpuolių, nes tai kenkia asociacijos susitarimo įgyvendinimui ir ES ir Moldovos Respublikos santykiams; ragina Moldovos valdžios institucijas nutraukti dezinformacijos ir prieš ES nukreiptos propagandos kampanijas, kurias paprastai mato Moldovos Respublikos piliečiai, ir didinti paramą kovojant su melagingomis naujienomis, reaguojant į hibridinį karą komunikacijos srityje, tikslines dezinformacijos kampanijas ir žiniasklaidos programų blogėjimą; pabrėžia, kad politinis kišimasis žiniasklaidoje iš esmės kenkia pagrindinėms laisvėms ir galimybėms gauti informaciją;
27. apgailestauja dėl laipsniško Kišiniovo vyriausybės atsiribojimo nuo europinio kelio, nes tai kenkia šalies demokratiniams siekiams, ir primygtinai ragina visas proeuropietiškas politines partijas per dialogą ieškoti tinkamų sprendimų, kad būtų užtikrintas Moldovos Respublikos su europine integracija susijusio proceso tęstinumas ir būtų galima kuo labiau pasinaudoti asociacijos susitarimo, apimančio IVLPE, teikiamais pranašumais;
28. ragina Moldovos valdžios institucijas dėti daugiau pastangų ir užtikrinti, kad asociacijos susitarimo, apimančio IVLPE, teikiamos galimybės ir ES parama bei programos būtų pasiekiamos vietos lygmeniu, taip pat atokiuose šalies regionuose ir ypač kaimo vietovėse, kad gyventojai galėtų pasiekti teigiamų pokyčių savo bendruomenėse, visų pirma tose, kurios yra pažeidžiamesnės posovietinių nuotaikų ir Rusijos manipuliacijų požiūriu;
29. mano, kad valdžios institucijos turėtų teikti skaidrią informaciją apie išorės pagalbą, kurios ketinama prašyti, ir kad parlamente su ekspertais ir politine visuomene reikėtų atvirai aptarti iš Rusijos Federacijos gaunamo finansavimo klausimą, be kita ko, atsižvelgiant į tokio finansavimo geostrategines sąlygas ir ilgalaikį poveikį ekonomikai; mano, kad ES finansinės paramos sąlygų atveju valdžios institucijos taip pat turėtų pateikti reikiamus paaiškinimus visuomenei; pabrėžia, kad ES sąlygos turėtų būti vertinamos kaip galimybė įgyvendinti būtinas reformas;
30. pabrėžia, kad reikia kovoti su Rusijos skleidžiama dezinformacija, teikiant faktais pagrįstą ir prieinamą kokybišką informaciją, taip pat rengiant viešas kampanijas ir taip siekiant didinti visuomenės informuotumą; ragina Moldovos Respublikos valdžios institucijas siekti gilesnio bendradarbiavimo su Sąjunga ir valstybėmis narėmis, kad būtų plačiau įgyvendinama geroji praktika ir sprendimai, padedantys kovoti su išorinių jėgų vykdoma dezinformacija, propaganda, manipuliacija ir priešiška įtaka, kuriomis siekiama suskaidyti, destabilizuoti ir pakenkti vidaus politinių procesų integralumui ir santykiams su Sąjunga;
31. pripažįsta pažangą, padarytą Moldovos parlamentui priimant naują įstatymą dėl nekomercinių organizacijų, nes tai vienas iš reikalavimų, susijusių su ES makrofinansinės paramos gavimo sąlygomis; tikisi, kad greitai ir veiksmingai jį

įgyvendinus bus paskatinta visapusiška pagarba pilietinės visuomenės ir nevyriausybinių organizacijų teisėms ir laisvėms, taip pat bus visapusiškai paisoma asociacijų laisvės, ir ragina Moldovos vyriausybę labiau remti pilietinės visuomenės vystymąsi; pabrėžia labai svarbų NVO vaidmenį demokratinėje visuomenėje ir viliasi, kad naujasis įstatymas pagerins viešųjų sprendimų priėmimo skaidrumą ir padės sukurti modernią pilietinės visuomenės veikimo sistemą šalyje; primygtinai ragina Moldovos valdžios institucijas susilaikyti nuo spaudimo NVO ir kitiems pilietinės visuomenės veikėjams; apgailestauja dėl paprastai politinių pareigūnų rodomo nepasitikėjimo ir priešiško bendraujant su pilietine visuomene; primygtinai ragina prasmingiau ir aktyviau įtraukti pilietinę visuomenę į politikos formavimo ir įgyvendinimo procesus, ypač, jei jie susiję su žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis, o jiems vykstant NVO galėtų atlikti priežiūros funkciją ir reikalauti atitinkamų valstybės institucijų atskaitomybės; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją ir valstybes nares teikti politinę, techninę ir finansinę paramą pilietinei visuomenei ir primygtinai ragina ES institucijas nustatyti aiškias taisykles, kurios padėtų išvengti dotacijų teikimo vyriausybiniams NVO (NVO, kurias vyriausybės įsteigė ir finansuoja neoficialiais kanalais);

32. ragina Moldovos valdžios institucijas skatinti viešųjų sprendimų priėmimo skaidrumą ir visais etapais užtikrinti tinkamą suinteresuotųjų subjektų ir pilietinės visuomenės dalyvavimą ir konsultacijas, nes tai taip pat padidins visuomenės vykdomą kontrolę ir vykdomų reformų socialinį priimtinumą;
33. palankiai vertina 2019 m. rugpjūčio mėn. priimtus rinkimų teisės aktų pakeitimus ir 2020 m. vasario mėn. Moldovos Konstitucinio Teismo sprendimą dėl politinių partijų steigimo teritorinių reikalavimų;
34. pabrėžia, jog COVID-19 krizė parodė, kad Moldovos Respublikos sveikatos sistema yra nepakankamai išvystyta ir nepajėgia susidoroti atsižvelgiant į pastaruoju metu išaugusį sergančiųjų skaičių; primygtinai ragina Komisiją, valstybes nares ir Moldovos Respubliką plėsti bendradarbiavimą visuomenės sveikatos atsparumo srityje, keistis geriausios praktikos pavyzdžiais ir dirbti kartu su pilietine visuomene, įmonėmis ir MVĮ kuriant epidemijų valdymo strategijas, kuriose didžiausias dėmesys skiriamas pažeidžiamoms visuomenės grupėms; ragina Moldovos vyriausybę sustiprinti sveikatos priežiūros sistemą ir pagerinti sanitarijos standartus, ypač ligoninėse, taip pat skaidriai ir įtraukiai teikti gyventojams visą svarbią informaciją apie pandemiją;

Bendradarbiavimas bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) srityje ir pažanga sureguliuojant Padniestrės konfliktą

35. palankiai vertina Moldovos Respublikos dalyvavimą bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misijose ir operacijose, susijusiose su kibernetiniu saugumu, ir elektroninių nusikaltimų tyrimuose, taip pat Moldovos bendradarbiavimą su NATO ir tai, kad ji prisijungia prie ES BUSP deklaracijų; ragina ES institucijas įtraukti Moldovos Respubliką, kai vykdomas naujų formų bendradarbiavimas kibernetinio saugumo, kovos su hibridinėmis grėsmėmis ir kibernetinių nusikaltimų tyrimų klausimais;
36. pripažįsta Europos Sąjungos Pasienio pagalbos misijos (EUBAM) Moldovoje ir Ukrainoje svarbą derinant sienų valdymą ir muitų režimą su Sąjungos režimu, taip pat sprendžiant Padniestrės klausimą;
37. pripažįsta Moldovos Respublikos unikalią patirtį ir ekspertines žinias bei indėlių, kurį ji

gali suteikti Sąjungos kolektyvinei saugumo ir gynybos politikai, ir ragina glaudžiau bendradarbiauti vykdant su ES susijusią gynybos politiką, įskaitant dalyvavimą PESCO, kai tik bus išaiškintas trečiųjų šalių dalyvavimo klausimas;

38. pakartoja, kad ES remia Moldovos suverenitetą ir teritorinį vientisumą ir pastangas per derybų procesą „5+2“ rasti taikų, ilgalaikį, visapusišką politinį Padniestrės konflikto sureguliuojimo sprendimą, pagrįstą pagarba Moldovos Respublikos suverenumui ir teritoriniam vientisumui ir tarptautiniu lygmeniu pripažintų sienų paisymu, suteikiant Padniestrei specialųjį statusą, kad taip būtų užtikrinta žmogaus teisių apsauga ir teritorijose, kurių šiuo metu nekontroliuoja konstitucinės valdžios institucijos; pakartoja, kad 2018 m. birželio 22 d. priimtoje JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje Rusijos Federacija primygtinai raginama besąlygiškai išvesti savo kariuomenę ir pašalinti ginkluotę iš Moldovos Respublikos teritorijos ir dar kartą patvirtinama, kad remiamas skubus rezoliucijos įgyvendinimas;
39. ragina Moldovos vyriausybę toliau skatinti aplinkai palankų konfliktų sureguliuojimo būdą ir remti veiklą, kuriomis stiprinamas žmonių pasitikėjimas ir tarpusavio ryšiai konflikto atskirtose bendruomenėse;
40. pripažįsta padidėjusią Moldovos Respublikos ir jos Padniestrės regiono tarpusavio priklausomybę saugumo srityje ir tai, kad stabilumas yra pagrindinis prevencijos veiksnys ir sprendimo galimybė iškilus tokioms saugumo problemoms, kaip antai, hibridinės grėsmės, kibernetiniai išpuoliai, kibernetinis trukdymas rinkimams, dezinformacinės ir propagandinės kampanijos ir trečiųjų šalių kišimasis į politinius, rinkimų ir kitus demokratinius procesus;
41. palankiai vertina Moldovos vyriausybės pastangas išplėsti IVLPE ir bevizio režimo teikiamą naudą Padniestrės regionui, nes tai padėtų gerokai padidinti judumą ir prekybą su šiuo regionu, taip pat bet kokią veiklą, kuria stiprinamas Moldovos Respublikos ir Padniestrės ekonominis bendradarbiavimas ir gerinami prekių ir paslaugų mainai;
42. mano, kad užtikrinus galimybę be muitų tarifų patekti į ES rinkas vakariniame Dniestro krante registruotoms Padniestrės verslo įmonėms, kurių prekių muitinės patikras atlieka Moldovos pareigūnai, IVLPE smarkiai pakeitė prekybos kryptį iš Eurazijos ekonominės sąjungos į Europos Sąjungą; ragina Moldovos valdžios institucijas toliau plėtoti prekybą ir bendradarbiavimą, orientuotus į ES rinkas, kad būtų pagerintas patekimas į rinką, skaidrumas, gera verslo praktika, ir kad oligarchai turėtų mažiau galimybių manipuluoti rinka ir ją monopolizuoti;
43. pabrėžia, kad bet koku Padniestrės problemos sprendimu turi būti gerbiama Moldovos Respublikos teisė pasirinkti savo gynybos ir užsienio politikos kryptį;
44. primygtinai ragina Moldovos Respublikos valdžios institucijas apsvaistyti galimybę parengti ir įgyvendinti teisės aktų paketą, susijusį su konfliktų prevencija ir krizių valdymu pagal Moldovos nacionalinį veiksmų planą, skirtą Moldovos ir Europos Sąjungos asociacijos susitarimo įgyvendinimui 2017–2019 m.;

Teisinė valstybė ir geras valdymas

45. yra susirūpinęs dėl lėtos reformų teisinės valstybės ir demokratinių institucijų srityje eigos; primygtinai ragina Moldovos Respublikos vyriausybę nedelsiant užbaigti

teisminių institucijų reformas, kad būtų užtikrintas teisminių institucijų ir specializuotų kovos su korupcija institucijų nepriklausomumas, nešališkumas ir veiksmingumas; šiuo tikslu ragina Moldovos vyriausybę užtikrinti skaidrų Moldovos Konstitucijos pakeitimų, susijusių su Aukščiausiaja magistratų taryba, rengimo ir vėlesnio jų priėmimo procesą, remiantis tarptautiniais precedentais ir gerosios praktikos pavyzdžiais, laikantis Venecijos komisijos rekomendacijų ir konsultuojantis su Europos Tarybos ir ES ekspertais, pilietine visuomene ir kitais suinteresuotaisiais subjektais; apgailestauja dėl to, kad pakeitimai dėl Aukščiausiosios magistratų tarybos narių paskyrimo Parlamente buvo pernelyg skubotai svarstomi; pabrėžia, kad reikia užtikrinti Aukščiausiosios magistratų tarybos nepriklausomumą, ir ragina Moldovos valdžios institucijas užtikrinti nuopelnais grindžiamą teisėjų atranką ir paaukštinimą;

46. ragina valdžios institucijas tęsti veiksmingas konsultacijas siekiant priimti teisingumo reformos koncepciją ir veiksmų planą, remiantis išsamia diagnostika, užtikrinant platų suinteresuotųjų subjektų pritarimą ir griežtai laikantis Moldavijos Konstitucijos ir Europos standartų;
47. yra susirūpinęs dėl mažo pasitikėjimo teisminių institucijų sąžiningumu ir veiksmingumu ir dėl teisminės sistemos jautrumo politiniam spaudimui, nes tai kenkia jos nepriklausomumui; ragina Moldovos Respublikos valdžios institucijas užtikrinti skaidrumą teisėjų skyrimo procesuose ir užtikrinti, kad generalinis prokuroras, jo darbuotojai ir apskritai prokurorai dirbtų nepriklausomai ir laikytųsi aukščiausių profesionalumo ir sąžiningumo standartų;
48. ryšium su tuo atkreipia dėmesį į tai, kad matomas didelis išteklių ir žinių gero valdymo, teisinės valstybės ir žmogaus teisių srityse trūkumas, dėl to daromas neigiamas poveikis veiksmingam Moldovos administracijos veikimui, ir ragina Komisiją padidinti finansavimą naudojant turimas paramos biudžetui ir techninės pagalbos priemones, kad būtų galima stiprinti teisingumo ir teisėsaugos institucijų gebėjimus ir veiksmingumą, ir atsižvelgiant į reformų įgyvendinimo pažangą;
49. primygtinai ragina Moldovos Respublikos valdžios institucijas stiprinti visišką Konstitucinio Teismo nepriklausomumą ir užtikrinti, kad jis nepatirtų jokio politinio kišimosi; griežtai atmeta bet kokius mėginimus įbauginti Konstitucinio Teismo teisėjus ar daryti jiems spaudimą ir smerkia didžiulį spaudimą, šantažą ir priekabiavimą, su kuriuo susidūrė Konstitucinio Teismo teisėjai, prieš priimdami sprendimą dėl Rusijos paskolos; labai apgailestauja dėl bandymų politizuoti Konstitucinį Teismą, taip pat dėl prokuratūros ir kovos su korupcija centro neveikimo Konstitucinio Teismo nepriklausomumo gynimo klausimu;
50. yra susirūpinęs dėl nuolatinės ilgalaikės tendencijos – pažangos nebuvimo sprendžiant korupcijos problemą Moldovos Respublikoje, todėl primygtinai ragina vyriausybę aktyviau kovoti su korupcija ir korupcinių valstybės užvaldymu, taip pat su pinigų plovimu, kontrabanda ir organizuotu nusikalstamumu, įskaitant prekybą žmonėmis; ragina Moldovos Respublikos vyriausybę patvirtinti konkrečias priemones siekiant sustiprinti Nacionalinio kovos su korupcija centro ir Kovos su korupcija prokuratūros nepriklausomumą, sąžiningumą ir veiksmingumą, taip pat užtikrinti valstybinių kovos su korupcija institucijų ir teisėsaugos institucijų depolitizavimą; pabrėžia, kad būtinos nuolatinės ir nuoseklios pastangos, dedamos siekiant užkirsti kelią aukšto lygio korupcijai ir organizuotam nusikalstamumui ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn už

šià veiklą; mano, kad tai yra vienintelis būdas atgauti Moldovos piliečių pasitikėjimą ir užtikrinti ilgalaikių reformų įgyvendinimą Moldovos Respublikoje; ragina Komisiją teikti nuoseklesnę paramą sukčiavimo ir pinigų plovimo veiklą stebintioms pilietinės visuomenės organizacijoms;

51. primygtinai ragina valdžios institucijas sustiprinti kovą su organizuotu nusikalstamumu ir išardyti nusikalstamus tinklus;
52. palankiai vertina 2020 m. gegužės 21 d. priimtame kovos su pinigų plovimu įstatyme nurodytas sankcijas, ragina skubiai parengti naujo įstatymo taikymo gaires ir surengti specialiuosius mokymus atitinkamoms institucijoms; ragina visas suinteresuotąsias šalis toliau nuosekliai kovoti su kontrabanda, pinigų plovimu, siekti išardyti kriminalinius tinklus ir sumažinti oligarchų įtaką; ragina plačiau bendradarbiauti su Europolu, Interpolu ir muitų organizacijomis, pvz., Pasaulio muitinių organizacija (PMO), taip pat Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) antikorporciniais tinklais;
53. su susirūpinimu atkreipia dėmesį į Komisijos ir EIVT 2019 m. asociacijos įgyvendinimo ataskaitos dėl Moldovos išvadas, pagal kurias kovos su sukčiavimu ir pinigų plovimu priemonių ir institucijų kūrimas buvo lėtas; viliasi, kad naujoji vyriausybė tęs ankstesnės vyriausybės darbą ir toliau kovos su korupcija ir neatskleistomis nusikaltimų bei pinigų plovimų schemomis;
54. atkreipia dėmesį į veiksmus, kurių buvo imtasi siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn už 2014 m. atskleistą didžiulį bankų sukčiavimo atvejį ir už kitus pinigų plovimo atvejus; tačiau pakartoja savo susirūpinimą dėl to, kad vis dar neužtikrinamas skaidrus visų asmenų, atsakingų už 2014 m. atskleistą bankų sukčiavimą, patraukimas baudžiamojon atsakomybėn, taip pat dėl lėto pavogto turto susigrąžinimo; pakartoja susirūpinimą dėl to, kad iki šiol nebuvo išieškota didelė turto dalis, ir pabrėžia, kad šioje srityje reikia imtis tolesnių veiksmų; ragina Moldovos valdžios institucijas paspartinti baudžiamojo persekiojimo procesą ir nedelsiant patraukti atsakomybėn visus atsakingus asmenis ir susigrąžinti pasisavintas lėšas; ragina valstybes nares pasiūlyti tvirtą paramą Moldovos Respublikos valdžios institucijoms tiriant bylą, jeigu to bus prašoma;
55. palankiai vertina 2020 m. birželio 18 d. priimtą naują įstatymą, kuriuo pasibaigus esamam moratoriumui, nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. panaikinama pilietybės suteikimo investuotojams programa; mano, kad tai yra esminis žingsnis siekiant sumažinti korupcijos, mokesčių vengimo ir pinigų plovimo riziką Moldovos Respublikoje; pažymi, kad iki programos nutraukimo bus nagrinėjami tik jau pateikti prašymai, ir ragina Komisiją kruopščiai prižiūrėti šį procesą;
56. primygtinai ragina Moldovos Respublikos valdžios institucijas padidinti politinių partijų finansavimo skaidrumą ir sąžiningai bei nešališkai ištirti visus pažeidimus; pabrėžia, kad būtina kovoti su Moldovos politinio elito korupcija; yra labai susirūpinęs dėl naujausių įtarimų, susijusių su parlamento narių papirkimu siekiant pakeisti jų politinę orientaciją, taip pat dėl įtarimų, susijusių su išrinktųjų atstovų grobimu, bauginimu ir jiems daromu spaudimu; pabrėžia, kad šiuos įtarimus būtina ištirti ir kad toks elgesys yra nesuderinamas su vertybėmis, kurios sudaro asociacijos susitarimo su Moldovos Respublika pagrindą; taip pat atkreipia dėmesį į politinių partijų atsakomybę už kovą su korupcija savo gretose; be to, ragina valdžios institucijas užtikrinti, kad labdaros fondų

lėšos nebūtų naudojamos rinkimų kampanijoms finansuoti; primygtinai ragina valdžios institucijas uždrausti per rinkimų kampanijas naudoti administracines lėšas valdančiojo politinio elito naudai;

Žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės

57. pripažįsta, kad žmogaus teisių apsaugos teisės aktai buvo patobulinti, visų pirma dėl naujojo 2018–2022 m. žmogaus teisių veiksmų plano; ragina valdžios institucijas dėti gerokai daugiau pastangų ir priimti įgyvendinimo priemones bei antrinės teisės aktus, kad būtų gerbiamos žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės, ypač mažumų ir pažeidžiamų grupių, tokių, kaip moterys ir vaikai, kuriuos išnaudoja prekyautojai žmonėmis, kalbinės mažumos, neįgalieji, romai ir LGBT+ asmenys, ir taip pripažinti, kad pagarba žmogaus teisėms yra esminis kriterijus ir gyvybiškai svarbi demokratinės visuomenės sąlyga; susirūpinęs pažymi, kad yra didelių žmogaus teisių pažeidimų problemų, kurios vis dar nėra išspręstos ir kurių atveju nėra baudžiama, tokių kaip spaudimas, persekiojimas politiniais motyvais, sulaikymai, kankinimai, savavališki sulaikymai, griežtos ir gyvybei pavojingos kalinimo sąlygos, savavališkas ir neteisėtas privatumo pažeidimas, priverstinio ar privalomo vaikų darbo naudojimas;
58. yra labai susirūpinęs dėl ES valstybėse narėse įstrigusių Moldovos piliečių, kurie dėl COVID-19 krizės liko be socialinės apsaugos; ragina Komisiją ir valstybes nares COVID-19 aplinkybėmis užtikrinti, kad sezoniniams darbuotojams iš trečiųjų šalių būtų taikomos tos pačios sąlygos kaip ir ES piliečiams, kaip nustatyta Direktyvoje 2014/36/ES, ir primena, kad tokie darbuotojai turi tokias pat darbuotojų ir socialines teises kaip ES piliečiai; ragina valstybes nares užtikrinti, kad tarpvalstybiniai ir sezoniniai darbuotojai turėtų kokybišką būstą, kuris turėtų būti atskirtas nuo jų atlygio, ir garantuoti tinkamas patalpas, nuomininkų privatumą ir rašytines nuomos sutartis, kurių laikymąsi užtikrintų darbo inspektoriai, taip pat nustatyti standartus šiuo klausimu;
59. susirūpinęs pažymi, kad asociacijos susitarime numatytų socialinės srities įsipareigojimų įgyvendinimas yra ribotas, ypač darbo inspekcijų, kovos su diskriminacija priemonių ir socialinio dialogo srityse; yra susirūpinęs dėl to, kad pažanga šalinant makrofinansinį pažeidžiamumą nėra pakankama, kad būtų žymiai pagerintas gyvenimo lygis, ir kad šiuo metu tam kelia pavojų COVID-19 krizės padariniai; atkakliai tvirtina, kad į asociacijos susitarimų įgyvendinimą privaloma įtraukti profesines sąjungas ir pilietinės visuomenės organizacijas;
60. pabrėžia, kad Sąjunga turi reikalauti, kad Moldovos Respubliką prisiimtų atsakomybę už savo įsipareigojimus, susijusius su asociacijos susitarimo socialiniu aspektu; ragina Komisiją teikti išsamias metines pažangos ataskaitas dėl asociacijos susitarimo socialinių ir darbo srities aspektų įgyvendinimo ir jose analizuoti ne tik atitinkamų Sąjungos direktyvų ir normų perkėlimą, bet ir realų jų įgyvendinimą; ragina Komisiją pasinaudoti darbo srities ekspertų pasiūlymais ir įdiegti mechanizmą, pagal kurį būtų skiriamos nuobaudos už sutartų standartų pažeidimus; siūlo pasinaudoti makrofinansinės paramos išmokėjimą kaip finansiniu svertu ar sąlyga, kad Moldovos Respubliką būtų priversta pagerinti savo dirbančių piliečių darbo sąlygas;
61. yra susirūpinęs dėl pagarbos žmogaus teisėms Padniestrės regione, ypač atsižvelgiant į COVID-19 pandemiją;

62. ragina Komisiją patobulinti užleistą asociacijos susitarimų sritį, tarp kurių yra svarbios politikos sritys, kaip antai lyčių lygybė, Europos žaliasis kursas ir sveikatos krizių prevencija;
63. pabrėžia, kad lyčių lygybė yra pagrindinė tvaraus ir įtraukaus vystymosi sąlyga; primygtinai ragina Moldovos vyriausybę ir valdžios institucijas įgyvendinti priemones, kuriomis būtų toliau didinamas moterų dalyvavimas ir gerinamas vienodo požiūrio taikymas visais politinio ir socialinio gyvenimo lygmenimis; ragina Komisiją į visas savo su Moldova Respublika susijusias politines priemones, programas ir veiklą įtraukti lyčių lygybės aspektą ir skatina Moldovos Respublikos valdžios institucijas skatinti programas, į kurias būtų įtrauktas nuoseklus lyčių lygybės aspektas, teikti didesnę paramą nepalankiausioje padėtyje esančioms ir labiausiai pažeidžiamoms visuomenės grupėms, įgyvendinti teisės aktus, skirtus kovoti su neapykanta kurstančiomis kalbomis ir fizine prievarta prieš labiau pažeidžiamas grupes;
64. primygtinai ragina Moldovos valdžios institucijas ratifikuoti Stambulo konvenciją, kurią Moldova Respublika pasirašė 2017 m. vasario 6 d., tačiau šios konvencijos ratifikavimas vėluoja, nors jis buvo aiškiai įvardytas kaip vienas iš 2018–2022 m. Nacionalinio žmogaus teisių veiksmų plano ir 2018–2023 m. Nacionalinės strategijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo tikslų; primena, kad Moldovos Respublikoje vyrauja smurtas prieš moteris ir mergaites ir dvi iš penkių moterų nuo 15 metų amžiaus patiria fizinį ir (arba) seksualinį savo partnerio ar ne partnerio smurtą;
65. ragina imtis tolesnių veiksmų įgyvendinant nacionalinės teisės aktus, kuriais siekiama užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir kovoti su ja ir iš esmės pagerinti nukentėjusiesiems teikiamų paslaugų kokybę, taip pat ikiteisminio tyrimo metu ir pasibaigus teisminiam procesui užtikrinti didesnę apsaugą, pagalbą ir paramą nusikaltimo aukoms, visų pirma vaikams; be to, ragina teikti didesnę paramą socialinės aukų reintegracijos metu; ragina didinti Moldovos Respublikos ir valstybių narių teisminių institucijų bei teisėsaugos agentūrų bendradarbiavimą, kad būtų sumažintas tarpvalstybinis nusikalstamumas, visų pirma prekyba žmonėmis ir prekyba neteisėtomis narkotinėmis medžiagomis;
66. ragina valdžios institucijas užtikrinti teisę į teisingą bylos nagrinėjimą ir pagarbą žmogaus teisėms sulaikymo ir pataisos įstaigose, kartu sprendžiant nepakankamą sveikatos priežiūros nuostatų klausimą; šiuo atveju pabrėžia, kad būtina sukurti saugią aplinką kaliniams; be to, ragina taikyti priemones, kad būtų išvengta selektyvaus ir politiškai motyvuoto teisingumo;
67. pakartoja savo raginimą Moldovos valdžios institucijoms užtikrinti, kad visi trečiųjų šalių pateikti ekstradicijos prašymai būtų skaidriai nagrinėjami laikantis teisminių procedūrų, visiškai atitinkančių Europos principus ir standartus;
68. ragina įgyvendinti konkrečias priemones, kad būtų pagerintos sulaikytųjų sąlygos ir nutrauktas neįgalųjų laikymas psichiatrinėse ligoninėse prieš jų valią; ragina visiškai nutraukti kalėjimuose vykdomą kankinimą ir netinkamą elgesį, kuris naudojamas kaip įkalintų ar sulaikytų politinių oponentų spaudimo priemonė;
69. atkreipia dėmesį į nacionaliniu lygmeniu taikomas priemones siekiant užkirsti kelią kankinimams ir kovoti su jais, bet pabrėžia, kad Europos Žmogaus Teisių Teisme Moldova Respublika ir toliau dažnai pripažįstama kalta dėl kankinimų ir netinkamo

elgesio; todėl primygtinai ragina įkurti visiškai nepriklausomą agentūrą, kurios pagrindinė užduotis būtų tirti įtarimus dėl policijos ir kitų teisėsaugos pareigūnų įvykdytų kankinimų ir kitų žmogaus teisių pažeidimų;

70. yra susirūpinęs dėl viešosiose diskusijose nuolat pasikartojančių neapykantą kurstančių kalbų, kurios sklinda tiek iš politikų, tiek iš religinių ir bendruomenių lyderių lūpų; todėl pabrėžia, kad dažnai šios kalbos yra nukreiptos prieš moteris ir LGBTI+ asmenis; ragina valstybės pareigūnus neįsitraukti į neapykantą kurstančias kalbas ir viešai jas paneigti, jei tokių būtų, taip pat ragina valdžios institucijas suderinti teisinę ir institucinę kovos su neapykantą kurstančiomis kalbomis sistemą, kad būtų kovojama su šiuo reiškiniu pasitelkiant visas turimas priemones;
71. primena, kad Moldovos parlamente jau pateiktas teisės akto projektas dėl įstatymo, panašaus į Magnitskio aktą, priėmimo; ragina teisėkūros instituciją tęsti tokių teisės aktų svarstymą, nes jų priėmimas būtų naudingas kovojant su žmogaus teisių pažeidimais, korupcija ir pinigų plovimu;

Prekyba ir ekonominis bendradarbiavimas

72. mano, kad skiriant ES paramą Moldovos Respublikai ir toliau reikėtų pirmenybę teikti piliečių gyvenimo lygio gerinimui, sutelkiant dėmesį į tokias sritis kaip MVI plėtros skatinimas, pagalba jaunimui, taip pat bendroji švietimo ir sveikatos sektorių reforma;
73. palankiai vertina verslumo iniciatyvas, kuriomis siekiama sudaryti palankesnes sąlygas Moldovos startuoliams; tačiau pripažįsta, kad reikia toliau vykdyti viešojo sektoriaus reformas ir teikti finansinę paramą, kad būtų suteiktos papildomos užimtumo galimybės, kurios paskatintų jaunimą ir kvalifikuotus darbuotojus grįžti į savo gimtąją šalį;
74. ragina Komisiją prisidėti sprendžiant Moldovos Respublikos jaunimo ekonomines problemas ir investuoti į programas, kuriomis būtų skatinamas jaunimo ir socialinis verslumas ir stiprinamos sąsajos tarp švietimo sistemos reformos ir paklausos darbo rinkoje; pabrėžia, kad reikia investuoti į programas, skirtas iš kaimo vietovių atvykstančiam jaunimui, nes ši grupė yra viena iš labiausiai pažeidžiamų ir jai trūksta socialinių bei ekonominių galimybių, palyginti su miesto jaunimu;
75. pripažįsta, kad „protų nutekėjimo reiškinys“, kuris dažnai atsiranda dėl nepakankamo pasitikėjimo teismais, nepotizmo ir tinkamų reformų šalyje stokos, kelia didelę grėsmę Moldovos ateičiai, ir yra susirūpinęs dėl didelio masto Moldovos piliečių emigracijos, kuri dar labiau sustiprina neigiamas demografines tendencijas; ragina Moldovos vyriausybę įgyvendinti daugiau priemonių, kad būtų užkirstas kelias šiam reiškiniui ir su juo kovojama, visų pirma jauniems darbuotojams jų gimtojoje šalyje sukurti daugiau galimybių, gerinti sąlygas ir didinti jų darbo užmokestį, kad po studijų ar mokymų užsienio šalyse jie galėtų grįžti namo, taip pat skatinti jaunimo verslumą; ragina Komisiją savo programose skirti daugiau dėmesio šiam klausimui;
76. palankiai vertina Moldovos ekonomikos įvairinimą ir itin padidėjusią prekybą tarp Moldovos Respublikos ir Sąjungos, taip pat tai, kad Sąjunga yra didžiausia investuotoja šalyje; palankiai vertina tai, kad 2018 m. 70 proc. viso Moldovos Respublikos eksporto ir 56 proc. visos prekybos buvo susiję su Sąjunga; skatina siekti tolesnės pažangos tokiose srityse kaip muitinės kodeksas, intelektinės nuosavybės teisių apsauga, įskaitant

geografines nuorodas, sanitarinių ir fitosanitarinių standartų gerinimas, rinkos sąlygų gerinimas energetikos srityje, viešieji pirkimai ir MVĮ galimybės gauti finansavimą;

77. ragina visapusiškai įgyvendinti išsamų ir visapusišką LPS, kad būtų dar labiau skatinama dvišalė ES ir Moldovos prekyba ir investicijų ryšiai, taip pat pašalinti netarifines prekybos kliūtis, sudaryti palankesnes sąlygas patekti į bendrąją rinką ir daryti pažangą į ją integruojantis; primena, kad išsamiu ir visapusišku LPS turi būti laikomasi darnaus vystymosi skyriuose nustatytų taisyklių, kaip numatyta pagal tarptautinius įsipareigojimus, visų pirma Paryžiaus susitarimu, ir PPO taisyklių;
78. dėliaugiasi, kad Moldovos Parlamentas patvirtino Europos LEADER metodą kaip savo nacionalinės kaimo politikos pagrindą; tačiau ragina Moldovos Respubliką, taip pat pasitelkiant kitoje Nacionalinėje žemės ūkio ir kaimo plėtros strategijoje nurodytas priemones, visapusiškai išnaudoti lengvatines eksporto į Sąjungą galimybes, veiksmingiau ir tvariau dirbant žemę, taip pat demokratiškiau įgyjant žemę ir ją naudojant, kad būtų auginami žemės ūkio produktai, kurie padidintų Moldovos Respublikos santykinius žemės ūkio pranašumus;
79. palankiai vertina tai teisės aktų derinimą su ES *acquis* ir ragina Komisiją šiuo ir tolesnio įgyvendinimo tikslu teikti techninę ir finansinę pagalbą Moldovos institucijoms ir viešojo administravimo įstaigoms; pabrėžia, kad tokia pagalba turėtų būti panaudota didinant žinias apie žmogaus teises ir teisinės valstybės principą, ir ragina Moldovos valdžios institucijas daryti spartesnę pažangą derinant teisės aktus su asociacijos susitarimu (apimančiu IVLPE), taip pat ir gyvūnų sveikatos ir maisto saugos standartų srityje;
80. palankiai vertina nacionalinę strategiją „Skaitmeninė Moldova 2020“, tačiau prašo, kad Komisija remtų su dabartiniu skaitmeniniu amžiumi susijusias žiniasklaidos ir informacinio raštingumo programas ir reformas bei teiktų joms paramą, taip pat atnaujintų sektorinį bendradarbiavimą skaitmeninės ekonomikos srityje; ragina Moldovos Respubliką sukurti patikimą skaitmeninę rinkos ekonomiką, propaguojant poreikį daryti pažangą atvirųjų duomenų srityje, plečiant patekimo į skaitmenines sistemas galimybes ir didinant piliečių prieigą prie skaitmeninių paslaugų ir įvairių ryšių sistemų sprendimų;
81. ragina Komisiją remti investicijas į sektorius, turinčius vystymosi, ekonomikos augimo ir konkurencingumo ES galimybių, ypač į tris strateginės svarbos sektorius (t. y., tvarią energetiką ir klimatą, bendrąją skaitmeninę rinką ir kibernetinį saugumą, taip pat transportą);
82. ragina Moldovos vyriausybę taip pat sutelkti dėmesį į prekybos ir darnaus vystymosi socialinį aspektą ir užtikrinti darbo standartų laikymąsi bei įgyvendinimą, ratifikuoti ir visapusiškai įgyvendinti TDO konvencijas ir naikinti likusius darbo inspekcijų sistemos trūkumus, taip pat šalinti darbo inspekcijos sistemos apribojimus bei trūkumus ir spręsti teismų sistemos problemas, kurios daro neigiamą poveikį darbo standartų vykdymo užtikrinimui;
83. ragina Moldovos valdžios institucijas priimti ir įgyvendinti politikos kryptis, kuriomis siekiama reguliuoti tarptautinių skaidrumo standartų neįgyvendinančių jurisdikcijų (lengvatinių mokesčių teritorijų) subjektų arba įmonių, kuriuos tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja tokie subjektai, dalyvavimą prekyboje su valdžios

institucijomis (viešieji pirkimai, privatizacija, koncesija ir viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė);

84. ragina ES apsvarstyti galimybę asociacijos susitarimus (apimančius IVLPE) pasirašiusioms šalims prisijungti prie bendros Europos mokėjimų erdvės (SEPA), nes tai bus naudinga piliečiams ir suteiks naujų galimybių MVĮ plėtrai;

Energetika, aplinka ir klimato kaita

85. ragina Moldovos vyriausybę toliau vykdyti reformas energetikos sektoriuje, kad padidintų atsparumą, šio sektoriaus kainų ir sutarčių skaidrumą, pagerintų energetinę nepriklausomybę ir energijos vartojimo efektyvumą, visų pirma plečiant energetines jungtis su Sąjunga, įvairinant energijos šaltinius, įtraukiant atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro; pabrėžia, kad visi šie aspektai yra labai svarbūs šalies energetiniam saugumui padidinti;
86. palankiai vertina veiksmus, kuriais siekiama stiprinti institucinius energetikos reguliavimo institucijos gebėjimus ir nepriklausomumą, ir ragina imtis būtinų ir neatidėliotinių veiksmų įgyvendinant trečiąjį energetikos teisės aktų rinkinį, ypač gamtinių dujų srityje, ir užtikrinti visapusišką suderinimą su Energijos bendrijos *acquis*; ypač ragina Moldovos Respublikos Nacionalinę energetikos reguliavimo agentūrą patvirtinti sąžiningu konkurencingumu pagrįstas energijos rinkos taisykles ir užtikrinti, kad jų laikytųsi visi rinkos dalyviai, įskaitant valstybės valdomus prekiautojus;
87. pabrėžia, kad svarbu padidinti infrastruktūros subjektų bendradarbiavimą regione, taip pat atsižvelgti į Moldovos Respublikos energijos tiekimo įvairinimą ir pagerinti Moldovos Respublikos energetikos sektoriaus sąsają, kartu užtikrinant aplinkos tvarumą;
88. pabrėžia Moldovos Respublikos elektros sistemos įvairinimo svarbą; primygtinai ragina Moldovos Respublikos valdžios institucijas užtikrinti Moldovos Respublikos ir Rumunijos elektros tinklų sujungimo projekto įgyvendinimą laiku ir suteikti reikiamą paramą ir išteklius;
89. ragina Moldovos valdžios institucijas toliau dėti pastangas stiprinant šalies energetinį saugumą ir palankiai vertina tai, kad iki 2020 m. pabaigos bus užbaigtas Ugenių ir Kišiniovų sujungiančio dujotiekio tiesimas; ragina Komisiją įtraukti Moldovos Respubliką į nepalankiausias sąlygomis atliekamus energijos vidaus rinkos testavimus;
90. palankiai vertina susitarimus, dėl kurių 2019 m. gruodžio mėn. susitarė Moldovos Respublika, Ukraina ir Rumunija, siekdamas sudaryti sąlygas perduoti dujas Ukrainai ir Moldovos Respublikai per Balkanų dujotiekį, ir 2020 m. vasario mėn. veiksmų planą, kuriuo siekiama užtikrinti perdavimo sistemos operatoriaus „Moldovatrangaz“ nepriklausomumą;
91. palankiai vertina veiksmus, kurių buvo imtasi siekiant asinchroniškai susieti Moldovos Respublikos ir ES elektros energijos sistemas per Rumuniją, nes tai yra svarbus žingsnis stiprinant ir įvairinant Moldovos Respublikos energetikos infrastruktūrą; ragina visas valdžios institucijas iki 2024 m. įgyvendinti Moldovos Respublikos prijungimo prie Rumunijos elektros energijos tinklo tikslą, pasinaudojant ES parama;

92. palankiai vertina 2019 m. vasario mėn. Moldovos Respublikos dokumentų rinkinį dėl klimato ir aplinkos ir jos nacionalinį atsaką, dėl kurio ji tapo ketvirtąja šalimi pasaulyje, kuri Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) sekretoriatui pateikė atnaujintus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus (NDC2), įskaitant padidintus siekius sumažinti išmetamą ŠESD kieki; ragina dėti daugiau pastangų vykdant nacionalinius įsipareigojimus, susijusius su 2015 m. Paryžiaus susitarimu, siekiant kovoti su klimato kaita, taip pat įgyvendinti klimato kaitos aspekto integravimą į visas politikos formavimo sritis;
93. ragina Moldovos Respubliką aktyviau dalyvauti kovojant su klimato kaita, ypač atliekų tvarkymo ir Dniestro upės vandentvarkos srityse, ir ragina Komisiją sudaryti geresnes sąlygas Moldovos Respublikai dalyvauti Europos žaliajame kurse bei užtikrinti, kad išsamus ir visapusiškas LPS neprieštarautų jame nustatytiems aplinkos tikslams ir iniciatyvoms;
94. pripažįsta, kad reikia toliau modernizuoti Moldovos Respublikos švietimo sistemą, taip pat pripažįsta didėjančią jaunimo vaidmenį visose gyvenimo srityse ir ragina ES pasiūlyti tolesnę paramą, ypač profesinio rengimo ir mokymo (PRM) srityje, siekiant patenkinti darbo rinkos poreikius; pabrėžia, kad reikia skatinti jaunuolių savanorystės ir pilietinio įsitraukimo galimybes ir daugiau investuoti į jaunimą, didinant jiems skiriamą finansavimą ir plečiant Moldovos atstovų dalyvavimą esamose judumo programose, pvz., „Erasmus+“, „Kūrybiška Europa“ ir „Horizontas 2020“;
95. ragina Europos Komisiją konsultuotis, rengti ir kurti piliečiams pritaikytas programas, taip pat palaikyti tiesioginį ryšį su paramos gavėjais, naudojant internetinę platformą, skirtą prašymams ir ataskaitoms apie tai, kaip buvo panaudotos pagal tas programas skirtos lėšos, teikti; todėl ragina apsvarstyti Žaliojo kurso tikslus ir kasdienius Moldovos Respublikos piliečių poreikius;

Institucinės nuostatos

96. pabrėžia, kad tikros ir ilgalaikės plėtros nepavyks pasiekti be nuoširdaus politinio elito pasiryžimo reformuoti šalį ir iš tikrųjų įgyvendinti asociacijos susitarimą su ES; todėl ragina visus šalies politinius veikėjus ir politines jėgas prisidėti ir inicijuoti daugiapartinius forumus ir geranoriškai bendradarbiauti siekiant Moldovos Respublikos strateginių tikslų, taip prisidedant prie demokratijos kokybės stiprinimo ir žmonių gyvenimo sąlygų gerinimo; ragina Moldovos valdžios institucijas pasinaudoti Jeano Monnet dialogu siekiant remti partijų tarpusavio dialogą ir parlamentinių gebėjimų stiprinimą;
97. ragina visas ES institucijas ir valstybes nares, glaudžiai bendradarbiaujant su Moldovos Respublikos valdžios institucijomis, geriau informuoti Moldovos Respublikos piliečius apie asociacijos susitarimo (apimančio IVLPE) naudą ir apie ES paramą;
98. ragina Komisiją sustiprinti Europos Sąjungos delegaciją Moldovos Respublikoje, gerinti stebėseną ir sustiprinti projekto komandą Kišiniove, siekiant padėti Moldovos Respublikai veiksmingai informuoti apie savo teisės aktų derinimą su ES teise, kovoti su dezinformacija ir propaguoti teigiamą ES ir Moldovos Respublikos įvaizdį visoms susijusioms šalims;

o

99. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Europos Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Moldovos Respublikos prezidentui, vyriausybei ir parlamentui.

4.9.2020

TARPTAUTINĖS PREKYBOS KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Užsienio reikalų komitetui

dėl metinės ES asociacijos susitarimo su Moldova įgyvendinimo ataskaitos
(2019/2201(INI))

Nuomonės referentė: Markéta Gregorová

PASIŪLYMAI

Tarptautinės prekybos komitetas ragina atsakingą Užsienio reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. palankiai vertina teigiamus rezultatus, pasiektus prekybos ir ekonomikos srityje sukūrus išsamią ir visapusišką laisvosios prekybos erdvę (IVLPE), kuri sudarė sąlygas perorientuoti Moldovos Respublikos (toliau – Moldova) prekybą ir gerokai padidinti prekybos su ES dalį, kuri 2019 m. sudarė 54 proc. visos Moldovos prekybos apimties; atsižvelgdamas į tai pažymi, kad ES yra didžiausia Moldovos prekybos partnerė ir didžiausia investuotoja šalyje; be to, pažymi, kad IVLPE įgyvendinimas buvo naudingas abiem šalims, ypač jų žemės ūkio ir maisto sektoriams;
2. ragina Moldovos valdžios institucijas apsvarstyti galimybę suderinti teisės aktus su ES *acquis* ir tinkamai įgyvendinti atitinkamus teisės aktus bei užtikrinti jų vykdymą; taip pat ragina toliau daryti pažangą ir įgyvendinti reformas, nes IVLPE įgyvendinimas suteikia didelę galimybę Moldovos ekonomikos augimui ir verslo plėtrai Moldovoje, įskaitant tolesnį IVLPE išplėtimą ir jos naudą Padniestrės regionui, visų pirma turint mintyje PVM įvedimą ir paramą MVI, kurios sudaro didžiausią Moldovos ekonomikos sektorių;
3. ragina Komisiją ir valstybes nares remti strateginį Moldovos tikslą toliau išnaudoti laisvosios prekybos su ES sudaromas realias galimybes, pašalinti netarifines prekybos kliūtis, sudaryti palankesnes sąlygas patekti į bendrąją rinką ir daryti pažangą į ją integruojantis;
4. palankiai vertina tai, kad Moldovai išmokėta antroji makrofinansinės paramos dalis, ir pripažįsta Moldovos pastangas įvykdyti atitinkamas sąlygas; pritaria Susitarimo memorandumo dėl naujos išimtinės ES makrofinansinės paramos programos, kuria siekiama padėti įveikti neigiamą COVID-19 pandemijos ekonominį poveikį, sudarymui ir laukia, kol bus įgyvendinti prisiimti įsipareigojimai; primena makrofinansinės paramos sąlygų, tai yra, paramos teikimo atsižvelgiant į tai, kaip iš tiesų vykdomos demokratinės reformos, svarbą, nes jas vykdant bus tenkinami kriterijai ir derinamas *acquis*, ir primena, kad reikalinga paskata, grindžiama principu „parama pagal pažangą“; atsižvelgdamas į tai, apgailestauja, kad Moldova nepakankamai laikosi ES

reikalavimų, ypač susijusių su teisingumo sektoriumi, energetikos reforma ir muitinės kodeksu, ir dėl to Komisija priėmė sprendimą atšaukti trečiąją Moldovos Respublikai teikiamos makrofinansinės paramos dalį; reiškia susirūpinimą dėl to, kad padaryta vis dar nedidelė pažanga tiriant 2014 m. bankų sukčiavimą ir susijusį turto susigrąžinimą; ragina Komisiją prireikus teikti pagalbą Moldovos valdžios institucijoms tiriant šį atvejį ir prašyti atlikti nepriklausomą ekspertizę bei bendradarbiauti su Moldovos pilietine visuomene siekiant visapusiškai įvertinti padarytą pažangą;

5. palankiai vertina tai, kad baigtas rengti ir priimtas naujas Moldovos Muitinės kodeksas, kuris padės kurti geresnę investicijų aplinką ir konkurencingesnę verslo aplinką; ragina dėti daugiau aktyvesnių pastangų gero valdymo ir teisinės valstybės standartų derinimo srityje, ypač siekiant stiprinti nepriklausomą teismų sistemą; primena, kad nepriklausoma ir depoliarizuota žiniasklaida be politinio kišimosi yra demokratinės visuomenės pagrindas;
6. pabrėžia, kad reikia reformų, kuriomis siekiama didinti skaidrumą, be kita ko, su prekyba susijusios politikos srityje, ir ragina Moldovą toliau daryti pažangą viešųjų pirkimų srityje, kad būtų užtikrintas modernizavimas ir kovojama su korupcija; primena, kad ES ir Moldova turi nuolat remti pilietinės visuomenės organizacijas, kurios stebi sukčiavimo ir pinigų plovimo veiklą, nes tokios organizacijos atlieka svarbų vaidmenį nepriklausomuose reguliavimo mechanizmuose;
7. ragina Moldovą visapusiškai laikytis IVLPE nustatytų aplinkos apsaugos tikslų ir iniciatyvų ir savo tarptautinių įsipareigojimų tvariai prekybai ir vystymuisi, visų pirma Paryžiaus susitarimo; palankiai vertina 2019 m. vasario mėn. Moldovos dokumentų rinkinį dėl klimato ir aplinkos ir jos nacionalinį atsaką, dėl kurio ji tapo ketvirtąja šalimi pasaulyje, kuri Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) sekretoriatui pateikė atnaujintus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus (NDC2), įskaitant padidintus siekius sumažinti išmetamą ŠESD kiekį;
8. ragina Komisiją remti investicijas į sektorius, turinčius vystymosi, ekonomikos augimo ir konkurencingumo ES galimybių, ypač į tris strateginės svarbos sektorius (t. y., tvarią energetiką ir klimata, bendrąją skaitmeninę rinką ir kibernetinį saugumą, taip pat transportą);
9. pabrėžia, kad svarbu laipsniškai įgyvendinti ES sanitarijos ir fitosanitarijos standartus, įskaitant gyvūnų sveikatos ir maisto saugos standartus;
10. ragina Moldovos vyriausybę sutelkti dėmesį į prekybos ir darnaus vystymosi socialinį aspektą, šalinant darbo inspekcijos sistemos apribojimus ir trūkumus ir sprendžiant teismų sistemos problemas, kurios daro neigiamą poveikį darbo standartų vykdymo užtikrinimui;
11. ragina Komisiją remti jaunimo programas, kuriomis skatinamas socialinis verslumas, ir daugiausia dėmesio skirti jaunimui iš kaimo vietovių, siekiant stiprinti švietimo sistemą ir užtikrinti, kad ji atitiktų darbo rinkos poreikius, siekiant apsaugoti pažeidžiamiausius asmenis ir užtikrinti socialines ir ekonomines galimybes;
12. ragina ES apsvarstyti galimybę asociacijos susitarimus (AA) sudariusiems ir (arba) IVLPE šalims prisijungti prie bendros Europos mokėjimų erdvės (SEPA), nes tai bus naudinga piliečiams ir suteiks naujų galimybių MVĮ plėtrai;

13. ragina Komisiją patobulinti užleistą asociacijos susitarimų sritį, tarp kurių yra svarbios politikos sritys, kai antai lyčių lygybė, Europos žaliasis kursas ir sveikatos krizių prevencija;
14. ragina Komisiją sustiprinti Europos Sąjungos delegaciją Moldovos Respublikoje, gerinti stebėseną ir sustiprinti projekto komandą Kišiniove, siekiant padėti Moldovai veiksmingai informuoti apie savo teisės aktų derinimą su ES teise, kovoti su dezinformacija ir skatinti teigiamą ES ir Moldovos įvaizdį visoms susijusioms šalims;
15. ragina toliau gerinti junglumą sudarant palankesnes sąlygas e. prekybai ir skaitmeninei prekybai ir palankiai vertina nacionalinę strategiją „Skaitmeninė Moldova 2020“ bei pripažįsta Moldovos pastangas kurti tikrą skaitmeninės rinkos ekonomiką; ragina Komisiją ir Moldovą teikti paramą programoms ir reformoms, kuriomis siekiama gerinti sektorių bendradarbiavimą skaitmeninėje ekonomikoje.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	3.9.2020
Galutinio balsavimo rezultatai	+ : 37 - : 3 0 : 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Geert Bourgeois, Saskia Bricmont, Udo Bullmann, Jordi Cañas, Daniel Caspary, Anna Cavazzini, Miroslav Āiř, Arnaud Danjean, Paolo De Castro, Emmanouil Fragkos, Raphaël Glucksmann, Markéta Gregorová, Enikő Győri, Roman Haider, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Herve Juvn, Karin Karlsbro, Maximilian Krah, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Emmanuel Maurel, Maxette Pirbakas, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rrafaela, Inma Rodríguez-Piņero, Massimiliano Salini, Helmut Scholz, Liesje Schreinemacher, Sven Simon, Dominik Tarczyński, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jōrgen Warborn, Iuliu Winkler, Jan Zahradil

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

37	+
ECR	Geert Bourgeois, Emmanouil Fragkos, Dominik Tarczynski, Jan Zahradil
GUE/NGL	Emmanuel Maurel, Helmut Scholz
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
PPE	Anna Michelle Asimakopoulou, Daniel Caspary, Arnaud Danjean, Enikő Győri, Danuta Maria Hübner, Gabriel Mato, Massimiliano Salini, Sven Simon, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler
RENEW	Barry Andrews, Jordi Cañas, Karin Karlsbro, Samira Rafaela, Liesje Schreinemacher, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Udo Bullmann, Miroslav Číž, Paolo De Castro, Raphaël Glucksmann, Bernd Lange, Margarida Marques, Inma Rodríguez Piñero, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt
VERTS/ALE	Saskia Bricmont, Anna Cavazzini, Markéta Gregorova, Heidi Hautala

3	-
ID	Herve Juvin, , Danilo Oscar Lancini, Maxette Pirbakas

2	0
ID	Roman Haider, Maximilian Krah

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE

Priėmimo data	21.9.2020
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 56 -: 2 0: 10
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Bănescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Tanja Fajon, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Jérôme Rivière, María Soraya Rodríguez Ramos, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Harald Vilimsky, Idoia Villanueva Ruiz, Viola Von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Željana Zovko
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Özlem Demirel, Angel Dzhambazki, Assita Kanko, Arba Kokalari, Dragoş Tudorache, Mick Wallace, Elena Yoncheva, Marco Zanni

FINAL VOTE BY ROLL CALL IN COMMITTEE RESPONSIBLE

56	+
EPP	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko, Arba Kokalari
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Sven Mikser, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev, Elena Yoncheva
RENEW	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Urmaz Paet, María Soraya Rodríguez Ramos, Dragoş Tudorache
GREENS	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola Von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Salima Yenbou
ECR	Anna Fotyga, Hermann Tertsch, Angel Dzhambazki, Assita Kanko
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi

2	-
ID	Harald Vilimsky
NI	Kostas Papadakis

10	0
S&D	Dietmar Köster
ID	Anna Bonfrisco, Marco Zanni, Thierry Mariani, Jérôme Rivière
ECR	Charlie Weimers
GUE	Manu Pineda, Idoia Villanueva Ruiz, Özlem Demirel, Mick Wallace

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė